AUDUBON IN ATLANTIDA

HARRY TURTLEDOVE

Traducere din limba engleză

ANTUZA GENESCU

Deși scrie și alte genuri de science fiction, ba chiar și, ocazional, fantasy, Harry Turtledove a devenit unul dintre autorii contemporani proeminenți de povestiri de istorie alternativă și este probabil cel mai popular și influent scriitor din acest domeniu după L. Sprague De Camp. De fapt, mare parte din actuala popularitate a acestui subgen specific poate fi atribuită chiar bestsellerurilor lui Turtledove.

Harry Turtledove a publicat romane de istorie alternativă ca *The Guns of the South,* **ce trata o linie temporală în care Războiul Civil american se desfășoară** *foarte* **diferit, grație contrabandiștilor de arme călători prin timp; seria de bestselleruri** *Worldwar* **în care desfășurarea celui de-al Doilea Război Mondial este modificată de atacurile unor extraterestri; seria** *Basil Argyros,* **care detaliază aventurile unui „magistrianoi" într-un Imperiu Bizantin alternativ (colectată în cartea** *Agent of Byzantium);* **seria** *Sim,* **care se petrece într-o lume alternativă unde exploratorii europeni descoperă America de Nord populată de hominizi, nu de indieni (regăsită în cartea** *A Different Flesh); o* **examinare a lumii în care Revoluția Americană** *n-a avut loc,* **scrisă împreună cu actorul Richard Dreyfuss,** *The Two Georges;* **și multe alte uimitoare scenarii de istorie alternativă. Turtledove este de asemenea autorul a două serii fantasy de istorie alternativă formate din mai multe volume:** *Videssos Cycle* **și** *Krispes Sequence.* **Alte cărți ale sale sunt romanele** *Wereblood, Werenight, Earthgrip, Noninterference, A World of Difference, Gunpowder Empire, American Empire: The Victorous Opposition, Jaws of Darkness* **și** *Ruled Britannia,* **colecțiile** *Kaleidoscope* **și** *Down in the Bottomlands (and Other Places)* **și, ca editor,** *The Best Alternate History Stories of the 20th Century, The Best Military Science Fiction of the 20th Century,* **cu Martin H. Greenberg, și cărțile** *Alternate Generals* **- plus** *multe* **altele. Dintre cărțile lui cele mai recente fac parte romanele** *Settling Accounts: Drive to the East*

și *In the Presence of Mine Enemies,* **și antologiile** *The Best Time Travel Stories of the 20th Century, Alternate Generals III* **și** *The Enchanter Completed.* **In pregătire se află** *Settling Accounts: In at the Death, The. Tale of Krispos* **și** *Opening Atlantis.* **El a câștigat un Premiu Hugo în 1994 pentru povestirea** *Down in the Bottomlands.* **Născut în California, Harry Turtledove are un doctorat în istorie bizantină de la UCLA și a publicat traducerea academică a unei cronici bizantine din secolul al IX-lea. Locuiește în Canoga Park, California, cu soția și familia sa.**

Aici ne invită să călătorim cu pionierul ornitologiei John Audubon prin teritorii necunoscute în căutarea de specii de păsări despre care se presupune că au dispărut, pe un Pământ nu *tocmai* **al nostru...**

Alunecând lin, ca și cum ar fi mers pe ouă, nava ***Augustta Caesar*** acosta lângă cheiul din New Orleans. Marinarii cu bustul gol trăgeau odgoanele și o fixau la mal. Sirena răsună de câteva ori prelung și vesel, anunțând lumii sosirea navei. Apoi, când echipajul opri motoarele, coșul încetă să se zguduie sub fuioarele de fum negru pe care le scotea.

Puntea nu se mai clătina sub picioarele lui John Audubon. Acesta scoase un oftat de ușurare. In ciuda vremii îndelungate petrecute pe diferite ambarcațiuni, nu era un marinar bun și știa că nici nu va fi vreodată. Orice mișcare, oricât de ușoară, îi dădea stomacul peste cap. Oftă încă o dată - îl aștepta o altă călătorie lungă pe mare.

Edward Harris veni lângă el.

- Ei, bine, prietene, iată-ne la drum, spuse el.

- Da, e-adevărat, am pornit la drum. Și vom face lucruri care nu s-au mai făcut, dar așteaptă să fie făcute.

Ca de obicei, Audubon se entuziasma când se gândea la scopul lui, nu și la mijloacele prin care și-1 realiza. Vorbea o engleză

cursivă, garnisită cu accentul francezei, limba sa maternă. Era un om bine clădit, înalt de un metru optzeci, cu păr cărunt, până la umeri, pieptănat pe spate, şi cu favoriţi groşi, care încadrau o faţă cu nas proeminent. Chiar şi fără accent, tot ar articula vorbele mai greoi decât ar fi vrut. Se apropia de şaizeci de ani şi nu mai avea decât câţiva dinţi.

- Nu mai e mult, Ed, şi ori eu, ori gâştele sălbatice o să dispară de pe lumea asta.

Aşteptă nerăbdător să se lase estacada, apoi coborî grabnic de pe ***Augustus Caesar*** pe uscat, dacă uscat se putea numi pământul din New Orleans.

Bărbaţi şi femei de toate rasele, îmbrăcaţi fie în zdrenţe, fie în redingote sau crinoline, se înghesuiau pe străzile noroioase, mustind de apă. Pălăvrăgeală, glume şi înjurături răsunau în spaniolă, franceză şi engleză, în combinaţii de fraze care stâlceau cele trei limbi în toate felurile posibile. Audubon auzi mult mai des engleza decât o auzise cu mulţi ani în urmă, când venise la New Orleans prima oară. Pe atunci era un oraş francez, în care nobilii spanioli îşi făcuseră un rost care pe unde putea. Dar vremurile se schimbau. O ştia foarte bine.

Nu departe de Cabildo se afla clădirea de cărămidă care găzduia compania Bartlett. Audubon intră, urmat de Ed Harris. Îi întâmpină un funcţionar.

- Bună ziua, domnilor, li se adresă el în engleză. Cu o generaţie înainte, salutul ar fi fost, cu siguranţă, rostit în franceză. Cu ce vă pot fi de folos?

- Vreau să cumpăr două bilete pentru Atlantida, răspunse Audubon.

- Desigur, domnule. Funcţionarul nici măcar nu clipi. ***Maid of Orleans*** pleacă spre New Marseille şi Avalon pe coasta de apus peste... staţi să verific... cinci zile. Dacă doriţi să mai

aşteptaţi o săptămână, puteţi să vă rezervaţi locuri pe ***Sea Queen,*** spre răsărit. Opreşte la St Augustine, St Denis şi Hanovra, apoi la Londra.

- Ajungem pe continent la fel de uşor de pe oricare din cele două coaste, interveni Harris.

- Exact, confirmă Audubon. Dacă o luăm spre răsărit, trebuie să aşteptăm mai mult, drumul ţine şi el prea mult si n-am chef să mă opresc în Hanovra. Am prea mulţi prieteni în capitală. Plini de cele mai bune intenţii, o să ne târască prin toate cercurile lor şi-o să treacă săptămâni bune până scăpăm de ei. Plecăm cu ***Maid of Orleans.***

- N-o să regretaţi, domnule. E o navă pe cinste. Funcţionarul vorbea plin de entuziasm profesional. Scoase un carnet de bilete şi înmuie pana în cerneală. Ce nume să trec pe bilete?

- Eu sunt John Audubon. Cu mine călătoreşte prietenul şi colegul meu, domnul Edward Harris.

- Audubon? Tânărul funcţionar începu să scrie, apoi ridică ochii, îmbujorat de emoţie. ***Acel*** Audubon? Naturalistul? Artistul?

Audubon îi zâmbi discret lui Edward Harris. Era în al nouălea cer ori de câte ori îl recunoştea cineva: se iubea suficient de mult şi îi plăcea să i se aducă aminte că şi alţii îl stimau. Întorcându-se din nou cu faţa spre funcţionar, încercă să-i ofere un zâmbet cât mai modest.

- Da, am onoarea să fiu chiar el.

Funcţionarul îi întinse mâna. Când i-o strânse, tânărul rosti:

- Sunt nespus de încântat să vă cunosc, domnule. Domnul Hiram Bartlett, preşedintele companiei noastre maritime, este abonat la ***Pasări şi patrupede vivipare din Terranova de Nord şi Atlantida*** - ediţia în format mare. Uneori aduce câte un

exemplar pentru edificarea personalului său. Vă admir arta şi scrierile deopotrivă, să ştiţi.

- Mă supraestimaţi, spuse Audubon simplu, în loc să se umfle în pene şi să umble ţanţoş, ca un porumbel călător în faţa porumbiţei sale. Află cu bucurie că Bartlett ducea o existenţă prosperă. Numai un om bogat îşi permitea volumele în format uriaş. Erau destul de voluminoase ca să publice aproape toate păsările şi animalele în mărime naturală, chiar dacă el le răsucise trupul şi le îndoise gâturile unora în poziţii nenaturale, astfel încât să încapă pe „patul lui Procust".

- Vă duceţi în Atlantida ca să vă continuaţi cercetările? întrebă funcţionarul curios.

- Da, dacă soarta va fi de partea mea, răspunse Audubon. Unele din creaturile pe care sper să le văd sunt mai greu de găsit decât în vremurile de demult, iar pe mine - scoase un oftat - mă tem că nu mă mai ţin puterile să le găsesc ca altădată. Dar omul poate face numai ce-i e dat, iar eu sunt hotărât să încerc.

- Dacă există, John, atunci le vei găsi, îl încuraja Harris.

- Să dea Dumnezeu. Cât costă biletul la ***Maid of Orleans?***

- O cabină clasa întâi pentru două persoane costă o sută douăzeci de livre, răspunse funcţionarul. Cea de clasa a doua costă optzeci de livre, iar cea de clasa a treia numai treizeci şi cinci. Dar nu o recomand pe cea din urmă unor domni de talia dumneavoastră. Nu are confortul cu care sunteţi obişnuiţi.

- N-am trăit în puf. Nici când ajung în Atlantida n-o să trăiesc în puf, spuse Audubon. Dar, spre deosebire de alţi domni cu convingeri protestante - îl arătă prietenește pe Edward Harris - nu sunt de părere că e un păcat să trăiești confortabil. Hai să mergem la clasa întâi.

- Nu cred că e un păcat să trăiești confortabil, știi asta, replică Harris. Intenția noastră e să te ducem acolo unde vrei să ajungi sănătos și voios, pe cât se poate. Așadar, clasa întâi, fără îndoială.

- Clasa întâi să fie. Funcționarul le completă biletele.

Audubon se urcă la bordul navei *Maid of Orleans* cu un presentiment ciudat, însoțit de senzația de groază. Vaporul cu zbaturi arăta la fel de modern ca orice vapor cu abur, dar era, totuși, o navă, una care va porni curând în larg. Stomacul lui protestă cu anticipație încă de la primul pas pe estacadă.

Râse și încercă s-o ia încetișor, și pentru Harris, și pentru sine.

- Când mă gândesc de câte ori am plecat pe mare pe un vas cu pânze, la mila vântului și-a valurilor, mi se pare o prostie să mă agit atâta pentru călătoria asta, spuse Audubon.

- Cum i-ai spus și funcționarului săptămâna trecută, omul face numai ceea ce poate. Harris avea și un stomac rezistent, și o dispoziție calmă.

Dacă se atrag contrariile, el și Audubon alcătuiau o pereche naturală.

Responsabilul vaporului se apropie de ei. Pe haina lui de lână albastră străluceau nasturi de alamă, iar pe frunte, broboane de sudoare.

- Domnii călătoresc împreună? îi întrebă el. Sunteți amabili să-mi arătați biletele dumneavoastră?

- Desigur, răspunse Audubon. Cei doi îi prezentară biletele.

- Vă mulțumesc. Contabilul le verifică numele pe lista scoasă dintr-unul din nenumăratele buzunare ale hainei sale. Domnul Audubon și domnul Harris, da? Foarte bine. V-am

pregătit cabina 12, pe puntea principală, la tribord. La dreapta, cum priviți în față, dacă n-ați mai fost pe mare până acum.

- Mă tem c-am mai fost, rosti Audubon.

Responsabilul își scoase chipiul și se scarpină pe chelie, nedumerit. Dar Audubon vorbise cât se poate de serios. Făcu un semn din cap spre Harris și spre negrul liber care împingea un cărucior cu bagajele lor.

- Hai să vedem ce ni s-a pus la dispoziție.

Cabina avea două paturi, un scrin cu sertare, un lighean și un urcior pe el, tot ce li s-ar fi pregătit la un han de calitate medie, dar la dimensiuni mai mici. *Numai că într-un ban n-am cum să mă înec,* își zise Audubon. Nu c-ar fi fost posibil să se înece pe *Maid of Orleans,* dar, dacă marea devenea agitată, ar fi preferat să fie mort.

Ii dădu negrului o jumătate de livră. Odată descărcate, bagajele ocupară cabina aproape în întregime. Nici Harris, nici Audubon nu erau niște cuceritori, deci nu aveau haine cu nemiluita. Dar acuarelele și hârtia lui Audubon umpleau vreo două cufere, iar borcanele și alcoolul nerafinat pentru conservarea specimenelor, încă vreo două. Pe lângă asta, fiecare dintre ei avea o pușcă de vânătoare și un revolver de tip nou, pentru autoapărare.

- Faceți-vă loc ca să puteți ieși și veni la sala de mese când vi se face foame, le spuse contabilul plin de amabilitate.

- Vă mulțumim foarte mult...

Audubon spera ca sarcasmul din vocea lui să-i înghețe amabilitatea, dar responsabilul, deloc stânjenit, își puse chipiul pe cap și părăsi cabina. Pictorul bolborosi câteva cuvinte aspre în franceză.

- Nu te necăji, John, îi spuse Harris. Suntem aici și vom ridica ancora în scurtă vreme. După aceea, scăpăm de griji până la Avalon.

De griji scapi numai tu. Audubon nu dădu glas gândului. Harris nu era vinovat că avea un stomac rezistent, după cum nici el nu era vinovat că avea unul sensibil. Audubon ar fi vrut să se întărească și al lui.

Tot așa, ar fi vrut ca Maid of Orleans să plece la ora fixată sau măcar în ziua fixată. ***Joi, 6 aprilie 1843, la zece și jumătate dimineața,*** scrisese funcționarul pe fiecare din cele două bilete, cu litere frumos rotunjite. Audubon și Harris urcaseră la bord din timp. Dar veni ora zece și jumătate și nava nu se clinti din loc. Trecu și ziua de joi. Pasagerii se îmbarcau unul după altul. Hamalii urcau necontenit saci cu zahăr și orez în cala navei. Numai prepeliţa umplută, anghinarele, asparagusul și șampania cu adevărat excelentă de la bucătăria pentru clasa întâi alungară oarecum supărarea lui Audubon, blocat pe vapor o zi în plus.

In cele din urmă, vineri după-amiază, motorul lui ***Maid of Orleans*** se trezi la viaţă. Bâzâia mai tare decât cel care-1 dusese pe ***Augustus Caesar*** pe Big Muddy. Puntea se clătina sub tălpile lui Audubon.

Ofiţerii urlau comenzi, în vreme ce coșurile navei scoteau fum. Câţiva marinari trăgeau parâmele care legaseră nava de chei. Alţii icneau de efort la cabestan. Una câte una, ridicară zalele lanțului greu al ancorei care ţintuise în loc nava cu zbaturi.

- Nu peste multă vreme, spuse Harris, cabestanul și roţile cu zbaturi vor fi acţionate de puterea aburului.

- S-ar putea să ai dreptate. Marinarii probabil așa speră.

- Aburul e viitorul, ascultă la mine, insistă Harris. Vasele cu abur, căile ferate, fabricile - cine știe ce altceva?

- Câtă vreme n-o să facă și un pictor care să picteze stimulat de abur, mie tot bine o să-mi fie.

- Un pictor stimulat de abur? Ce idei năstrușnice îți trec prin cap, John! râse Edward Harris. Insă veselia i se stinse treptat de pe chip. Cu un pantograf mecanic, ideea ta s-ar putea materializa.

- Nu m-am gândit neapărat la asta, îi spuse Audubon, ci La șmecheria asta cu fotografiatul care a început să fie folosită de câțiva ani încoace. Dacă ar da imagini în culori, nu în nuanțe de gri, și dacă ai putea crea - nu, se spune dacă ai putea *face* 0 fotografie suficient de repede pentru a capta mișcarea... ei bine, dacă asta ar fi posibil, atunci mă tem că pictorii ar trăi vremuri grele.

- Prea mulți „dacă". N-o să se-ntâmple prea curând, dacă o să se-ntâmple vreodată.

- Da, știu. N-o să-mi câștig traiul ca salahor la bătrânețe. Și fiul meu tot din pictură va trăi. Dar vorbeai de zilele care vor veni. Eu de ce să nu mă gândesc la ele?

Sirena șuieră de două ori, avertizând că vasul era gata să se depărteze de chei. Zbaturile se roteau încet în sens invers, lansându-1 pe Big Muddy. Apoi unul din ele se opri, iar celălalt continuă să se rotească. Se rotea și cârma, care împingea prova în aval. Încă un șuierat de sirenă - triumfător - și mai mult fum din coșuri, iar vasul alunecă pe fluviu spre Golful Mexic. Deși nu ajunseseră încă în larg, stomacul lui Audubon se crispa.

Delta lui Big Muddy se întindea până la Golful Mexic. Imediat ce nava părăsi fluviul și intră în golf, începu să se miște în alt fel. Nu avea ruliu și tangaj prea puternice pentru echipaj și majoritatea pasagerilor, dar Audubon și alți câțiva nefericiți fugiră imediat la balustradă. După câteva minute lungi cât o

eternitate, pictorul se îndreptă greu de spate. Gura, plină *de* gust amar, îi ardea, iar din ochi îi curgeau șiroaie de lacrimi. Scăpase de răul din stomac, cel puțin pentru o vreme. Un steward care aducea o tavă cu pahare se înclină plin de deferenții:

- Puțin punch, domnule, ca să vă spele gustul amar?

- ***Merci. Mon Dieu, merci beaucoup,'*** spuse Audubon, incapabil să vorbească în engleză.

- ***Pas de quoi***[2], răspunse stewardul. Orice om care pleca pe o navă din New Orleans și ajungea în părțile sudice ale Atlantidei trebuia să vorbească franceza.

Audubon sorbi din pahar, clătindu-și gura cu romul și sucul de lămâie îndulcit. Când înghiți, se temu să nu-1 mai treacă un spasm, dar punchul rămase în stomac. O căldură binefăcătoare i se răspândi în corp. Goli paharul din două înghițituri.

- Dumnezeu să te binecuvânteze! îi spuse el stewardului.

- Mi-a făcut plăcere, domnule. Astfel de evenimente au loc la fiecare călătorie.

Stewardul oferi băutura reconfortantă colegilor de suferință ai lui Audubon, care năvăliră asupra lui cu strigăte de bucurie. O tânără atrăgătoare chiar îl sărută, dar numai după ce trase o dușcă zdravănă din punch.

Simțindu-se uman la modul cel mai deplorabil, Audubon porni spre prova. Briza îl ajută să uite de intestinele sale suferinde... pentru moment. Pescărușii țipau deasupra capului său. O chiră de baltă se scufundă în apă și ieși cu un pește în cioc. Nu apucă să se bucure de prânz. Un pescăruș zbură după ea și-i smulse peștele înainte să apuce să-1 înghită. Pescărușul se

[1] **„Mulțumesc. O, Doamne, îți mulțumesc!" (n. tr.).**

[2] **„Nu aveți pentru ce" (n. tr.).**

alese cu delicatesa, iar chira zbură să-şi încerce norocul în altă parte.

In depărtare, la patruzeci de mile spre sud-est de deltă, se întindea insula Nueva Galicia. Deasupra Muntelui Isabella, aproape de mijlocul ei, se ridica o singură dâră subţire de fum. Vulcanul erupsese ultima oară în tinereţea lui Audubon. Îşi amintea de ploaia de cenuşă căzând deasupra oraşului New Orleans. Privi la est de Muntele Pensacola, la gura golfului. Pensacola scuipase foc mai recent, cu vreo zece ani în urmă, de fapt. Acum însă nu se mai zărea nici urmă de fum negru din direcţia aceea. Pictorul dădu din cap pentru sine. Nu trebuia să-şi facă griji că va avea parte de-o erupţie în călătoria lui spre răsărit. Când Muntele Pensacola a izbucnit în flăcări, torente de roci fierbinţi s-au vărsat în mare, împingând spre sud şi est coasta Terranovei. Navele nu se puteau apropia să privească spectacolul groazei, căci vulcanul arunca pietre la o distanţă la care artileria de coastă nici nu visa. Cele mai multe cădeau în Golful Mexic, bineînţeles, dar cine putea uita de ***Black Prince,*** găurită şi scufundată de un bolovan zburător de mărimea unei vaci, în 1893?

Maid of Orleans naviga liniştită spre răsărit. Valurile nu era prea mari. Audubon descoperi că dozele repetate de punch făceau minuni cu stomacul său. Mai simţea câte-un mic spasm din când în când, dar băutura îşi făcea datoria. Iar sucul de lămâie, îşi spuse el, ţinea scorbutul la distanţă.

Pensacola fumega atunci când nava cu zbaturi trecu pe lângă el, la apusul soarelui. Dar norul care se ridica din piscul conic, ca acela de deasupra Muntelui Isabella, era subţire şi palid, nu gros, negru şi ameninţător.

Edward Harris se apropie de Audubon lângă balustradă.

- O privelişte frumoasă, remarcă el.

- Într-adevăr, rosti Audubon.

- Mă mir că nu te-am găsit lucrând la schițe. Apusul carr colorează în roz norul de deasupra muntelui, pe un fond albastru tot mai închis... Ce poate fi mai pitoresc?

- Nimic, probabil. Audubon râse oarecum stânjenit. **Dar** am băut destul din punchul ăla excelent pentru ca mâna mea dreaptă să-și piardă îndemânarea.

- Nu te învinovățesc, nu acum, când te chinuiește un ***mal de mer.*** Sper că marea va fi mai calmă data viitoare când faci drumul ăsta.

- Și eu... dacă va veni o dată viitoare. Nu mai sunt tânăr, Edward, și nici nu întineresc. Merg în Atlantida să realizez ceva anume și să văd anumite lucruri cât mai sunt în stare. Pământul se schimbă de la an la an, și eu la fel. Nici unul din noi doi nu va mai fi ce-a fost cândva.

Prieten de încredere, calm și stăpân pe sine, Harris zâmbi și-i puse mâna pe umăr.

- Te-ai întristat de la băutură, să știi. Ești capabil de mult mai multe decât un bărbat care nu are nici jumătate din anii tăi.

- Frumos din partea ta să vorbești așa, dar știm amândoi că nu-i adevărat, că nu mai e adevărat. In ce privește romul... Audubon scutură din cap. Știam că asta s-ar putea să fie ultima mea călătorie când m-am îmbarcat pe ***Augustus Caesar,*** în St Louis. Maturizarea e clipa începutului.

- Da... Harris zâmbi larg. Audubon știa bine la care început se gândea. Dar pictorul nu-și terminase ideea.

- Maturizarea e clipa începutului, da, repetă el. îmbătrânirea... îmbătrânirea e clipa sfârșitului. Și eu chiar mă tem că asta e ultima mea călătorie lungă.

- Atunci hai să profităm la maximum de ea, sugeră Harris. Mergem să mâncăm? In seara asta se servește supă de broască țestoasă și spate de miel. Plescăi din buze.

într-adevăr, Harris mancă cina cu mare plăcere. In ciuda romului binefăcător, Audubon nu se bucură de ea. După câteva linguri de supă, vreo două-trei îmbucături de carne de miel și cartofi prăjiți, se simți periculos de sătul.

- Am fi putut călători la fel de bine la clasa a doua sau chiar a treia, remarcă el cu tristețe. Diferența de preț e numai la mâncare, iar eu nici pe-asta nu pot s-o simt, așezat la o masă care se tot clatină.

- Atunci va trebui să consum eu pentru amândoi.

Harris își turnă sos de friptură dres cu brandy peste a doua porție de miel. Atacă mâncarea cu cuțitul și furculița, serios și metodic. In câteva minute, lăsă farfuria goală. Se uită în jur, plin de speranță.

- Mă întreb ce ne servesc la desert.

Li se aduse o prăjitură de forma navei ***Maid of Orleans,*** umplută cu nuci, fructe zaharisite și cremă de migdale. Harris se servi fără rețineri. Audubon îl privi cu un zâmbet straniu, pe jumătate invidios, pe jumătate amărât.

Se duse la culcare imediat după cină. Prima zi pe mare îl afecta întotdeauna, mai ales acum, că îmbătrânea. Salteaua era la fel de confortabilă ca aceea pe care dormise la han, în New Orleans, și mai moale decât cea de acasă. -Dar nu era obișnuit cu ea, așa că se răsuci pe toate părțile până să găsească o poziție mai confortabilă. Râse de el însuși chiar în timp ce se răsucea. Nu peste multă vreme, o să doarmă învelit în pătură, pe pământul gol din Atlantida. Oare și acolo se va răsuci? Dădu din cap. Sigur că da. Tot mișcând din cap, reuși să ațipească.

Nu adormise de mult când Harris intră în cabină. Murmura „Ochii negri cei frumoşi", un cântec la modă când plecaseră din New Orleans. Audubon se gândi că prietenul lui nici nu-şi dă seama ce face. Harris îşi puse cămaşa de noapte, urină în oliţa de sub pat, suflă în lampa cu ulei lăsată de Audubon arzând şi se culcă. Peste câteva minute, sforăia. Harris nu recunoştea niciodată că sforăie. De ce să recunoască? Doar nu se auzea.

Audubon râse din nou. Se răsucea de pe-o parte pe alta şi căsca. In scurtă vreme însă sforăia şi el.

Când ieşi pe punte a doua zi, ***Maid of Orleans*** părea singurul lucru creat de Dumnezeu pe lume, în afara întinderii de apă. Terranova dispăruse în spatele lor, iar până la Atlantida mai erau o mie de mile. Nava cu abur intrase în Golful Hesperian, braţul lat al Atlanticului de Nord care separa insula vastă şi locuitorii ei mai mici de continent, la vest.

Audubon privi spre sud şi est. Se născuse în Santo Tomas, una din insulele mai mici. La trei ani se mutase cu familia în Franţa, scăpând astfel de convulsiile care zguduiseră insula când sclavii negri se ridicaseră împotriva stăpânilor, într-un război în care nici una din părţi nu cerşise şi nici nu arătase milă celeilalte. Negrii conduceau insula Santo Tomas şi astăzi. Prea puţin albi trăiau pe ea. Audubon nu mai avea decât amintiri vagi ale casei în care se născuse. Nu intenţionase niciodată să se întoarcă înapoi, chiar dacă ar fi putut, fără să înveţe să-şi câştige traiul singur.

Edward Harris apăru pe punte.

- Bună dimineaţa, spuse el. Ai dormit bine?

- Binişor, mulţumesc, răspunse Audubon. ***Ar fi fost mai bine fard „Ochii negri cei frumoşi", dar ce sa-i faci, aşa-i viaţa...*** Tu?

- Excelent, excelent. Harris îi studie chipul. Arați mai puțin... verde la față decât ieri. Aerul sărat te-a înviorat, bănuiesc?

- Tot ce se poate. Sau m-am obișnuit cu clătinatul vasului.

Imediat ce termină propoziția, imediat ce se gândi la stomacul său, înghiți în sec. Arătă acuzator cu degetul spre prietenul lui.

- Vezi? Uite ce-ai făcut! Simpla ta întrebare m-a dat peste cap.

- Păi, vino să iei dejunul, atunci. Nu-i nimic mai bun ca ouăle cu slănină sau ceva asemănător ca să te pregătești pentru... Te simți bine?

- Nu, gâfâi Audubon, aplecându-se peste balustradă.

Luă un mic dejun frugal, din biscuiți, cafea și punch cu rom. Nu obișnuia să înceapă ziua cu o băutură tare, dar nici cu o criză de rău de mare. ***Mai bine cu băutura, altfel aș fi murit de mult. Sper c-aș fi murit.***

Lângă el, în sala de mese, Harris își făcea de lucru cu ochiurile și slănina, cârnatul, șunca și mămăliga. Se șterse pe buze cu un șervețel alb de pânză:

- A fost extraordinar, spuse el, apoi se bătu pe burdihanul rotunjit.

- Mă bucur că ți-a plăcut, zise Audubon pe un ton sec.

O dată sau de două ori, în următoarele trei zile, ***Maid of Orleans*** se apropie de alte nave suficient de mult ca să le vadă pânzele și fumul ieșit din coș. Își făcură apariția și câteva balene, care scuipară jeturi apă și apoi se retraseră vesele. Dar în cea mai mare parte a timpului, nava era singura stăpână a oceanului.

Audubon se afla pe punte în a treia după-amiază, când brusc, așa cum se petrec toate evenimentele-surpriză, marea deveni, din verzuie, de un albastru-intens, profund. Se uită în jur după

Harris şi-1 zări în apropiere, bând punch cu rom şi pălăvrăgind cu o tânără agreabilă, cu şuviţe de culoare focului.

- Edward! strigă Audubon. Am intrat în Bay Stream[1]!

- Serios?

Vestea nu avu asupra lui Harris efectul dorit de Audubon. Prietenul lui se întoarse înapoi spre roşcată, care ţinea şi ea în mână un pahar de punch, şi spuse:

- John e nebun după natură în toate sensurile.

Rostită pe un alt ton, propoziţia ar fi fost un compliment. Poate că era. Audubon spera că Harris folosise tonul uşor condescendent doar în imaginaţia lui.

- Zău? Femeia nu se arătă deloc interesată de Audubon. Dar tu, Eddie?

Eddie? Lui Audubon nu-i veni să-şi creadă urechilor. Nimeni nu-1 mai strigase aşa pe Harris în preajma lui. Iar Harris... zâmbea.

- Păi, Beth, dă-mi voie să-ţi spun că şi eu sunt. Dar anumite părţi din natură mă interesează mai mult decât altele. Ii puse uşor mâna pe braţ. Femeia îi zâmbi, la rândul ei.

Harris era văduv. Avea voie să alerge după femei, dacă avea chef. Nu că Beth ar fi avut nevoie de curtezani. Audubon admira femeile frumoase, ca toţi bărbaţii. In cazul lui, era mai mult decât simplă admiraţie, căci avea ochi de artist şi vedea mai multe decât alţii, dar era însurat şi nu trecea de la admiraţie la curtat. Îşi dorea ca Lucy să fie sănătoasă.

Cum, pe moment, Harris nu era disponibil, Audubon se întoarse la balustradă. ***Maid of Orleans*** lăsase deja în urmă apele mai reci de lângă coasta de est a Terranovei şi intrase în curentul cald venit din Golful Mexic. Până şi fragmentele de alge

Curentul Golfului (n. tr.).

care pluteau pe apă arătau diferit. Era interesat în special de păsări și patrupede vivipare, dar tot ar fi vrut să fi prins cu plasa câteva alge din apele reci și apoi din cele calde, ca să le compare așa cum se cuvine.

Se întoarse ca să-i comunice gândul și lui Harris, dar descoperi că prietenul său și Beth dispăruseră de pe punte. Oare plecase prietenul lui în urmărirea propriului interes zoologic? Ei, atunci să-i fie de bine. Audubon privi din nou oceanul și fu răsplătit cu apariția unei țestoase tinere, puțin mai mari decât palma lui, care ciugulea delicat din algele proaspete. Nu se compara cu posibila răsplată primită de Harris, dar tot era mai bună decât nimic.

Pentru Audubon, Atlantida, la fel ca Soarele, răsărea de la est. Ceața aceea de la orizont... preț de câteva clipe, dar numai câteva, ai fi zis că e un pâlc de nori. Căci în scurt timp se transformă, fără umbră de îndoială, într-o bucată de pământ. Pentru pescarii bretoni și galițieni, care o descoperiseră cu aproape patru sute de ani înainte, ea ar fi trimis soarele la culcare mai devreme.

- Următorul port în care ne oprim e New Marseille, îi spuse contabilul lui Audubon, salutându-1 cu mâna la chipiu când trecu pe lângă el.

- Da, desigur, rosti pictorul, dar eu merg la Avalon.

- Bine, dar tot trebuie să treceți prin vamă la primul port de escală, îi aminti responsabilul. Statele Atlantidei sunt foarte tipicare în această privință. Dacă nu ai ștampila vamei din New Marseille pe pașaport, nu te lasă să cobori de pe vapor în Avalon.

- Ce enervant, să-mi deschid toate cuferele pentru o ștampilă! se supără pictorul.

Contabilul ridică din umeri cu automatismul celui care are dreptatea de partea lui. Și spunea adevărul: Statele Unite ale Atlantidei chiar erau tipicare când venea vorba de cei care le vizitau. ***Faceți cum zicem noi,*** ziceau ele, ***sau stați deoparte.***

Nu că a coborî pe țărm la New Marseille era un inconvenient. Dimpotrivă. încălzit de Bay Stream, orașul se scălda în splendoarea lunii mai, parcă nesfârșită. Mai la nord, în Avalon, părea că e mereu aprilie. Apoi curentul cotea spre nord și est, în partea de sus a Atlantidei, și-și trimitea căldura în nordul Franței, Insulele Britanice și Scandinavia. Coasta de est a Atlantidei, până la care vânturile străbăteau sute de kilometri de teren muntos și șes, era un loc mai întunecos, mai aspru.

Dar Audubon se afla în New Marseille și, dacă nu era mai, atunci sigur era mijlocul lui aprilie. Privirea aruncată împrejur în timp ce el și Harris împingeau cărucioarele cu bagaje spre vamă fu suficientă ca să-i confirme că lăsaseră Terranova în urmă. Ah, magnoliile care-și aruncau umbra pe străzile din preajmă nu erau foarte diferite de cele de lângă New Orleans. Dar copacii gink-go de pe alte străzi principale... în lume nu mai creștea decât o singură varietate, și aceea în China. Iar abundența de palmieri, cu smocuri de frunze crescute în vârful trunchiului lor îndesat, nu se mai găsea decât în puține locuri din zona cu climă temperată.

In schimb, vameșul era la fel ca în orice regat sau republică vizitată de Audubon. Se încruntă când îi studie declarația, adâncindu-și mai tare cuta dintre sprâncene când le deschise bagajele ca s-o verifice.

- Aveți o cantitate apreciabilă de alcool, comentă el. Una taxabilă, de fapt.

- Nu l-am luat să-l bem, nici să-l vindem, domnule, îi explică Audubon, ci ca să păstrăm specimenele științifice.

- Numele şi măiestria lui John Audubon sunt renumite în toată lumea civilizată, interveni Edward Harris.

- Am auzit şi eu de dânsul. Ii admir munca, atât cât am văzut din ea, replică vameşul. Dar legea nu ţine cont de intenţii, ci de cantitate. Doar n-aveţi de gând să spuneţi că alcoolul ăsta tare ***nu se poate bea.***

- Nu, recunoscu Audubon în silă.

- Păi, vedeţi? Datoraţi fiscului din Atlantida... staţi să socotesc... Se uită pe un tabel prins cu pioneze pe peretele din spate. Două sute douăzeci şi doi de dolari şi... paisprezece cenţi.

Audubon plăti, exasperat. Vameşul îi dădu o chitanţă, de care se putea lipsi, şi-i aplică pe paşaport ştampila, de care nu se putea lipsi. In timp ce-şi împingeau cărucioarele cu bagaje înapoi pe ***Maid of Orleans,*** Harris strigă:

- Priveşte, John! Nu e cumva o raţă cu gât cenuşiu?

Nici vederea păsării cântătoare din Atlantida nu avu darul să-1 înveselească pe Audubon.

- Şi ce dacă?

Încă plângea după banii pe care n-ar fi vrut să-i irosească.

Prietenul său ştia ce-1 supără.

- Când ajungem la Avalon, pictezi vreo două portrete, îi sugeră el. O să recuperezi banii cu vârf şi îndesat.

Audubon scutură din cap.

- Dar nu vreau să fac aşa ceva, la naiba! Când îl cuprindea frustrarea, se purta ca un ţânc isteric. Aş irosi timpul. Fiecare clipă contează. Nu mi-au mai rămas prea multe zile, iar gâştele sălbatice de munte... Cine ştie câte mai sunt...

- Te aşteaptă. Ca de obicei, Harris emana încredere.

- Crezi? Audubon trecea de la optimism la deznădejde din senin. In momentul acela era de-a dreptul copleşit de tristeţe, în primul rând din cauza vameşului.

- Când au descoperit pescarii pământul ăsta, era populat cu douăsprezece specii de gâște sălbatice, așa cum bizonii populează câmpiile Terranovei. Acum... Acum foarte puține supraviețuiesc în zonele cele mai sălbatice ale Atlantidei. Poate că ultimul reprezentant moare chiar în timp ce stăm de vorbă - dacă n-a murit deja! - în ghearele sau fălcile unei haite de câini sălbatici sau de glonțul vreunui vânător necioplit.

- Și bizonii sunt pe cale de dispariție, remarcă Harris, enervându-l și mai tare pe Audubon.

- Trebuie să mă grăbesc! Să mă grăbesc, auzi?

- Păi, n-ai cum să mergi nicăieri până când *Maid of Orleans* nu pornește iar în larg, vorbi Harris cu judecată.

- In curând, o cale ferată va duce de la New Marseille la Avalon.

Atlantida construia căi ferate aproape la fel de repede ca Anglia și mai rapid decât orice nouă republică din Terranova. Dar „în curând" însemna „nu încă", iar el chiar era nevoit să aștepte ca vasul cu abur să plece spre nord.

Pasagerii părăsiseră *Maid of Orleans.* Beth plecase, lăsându-l pe Harris cu buzele umflate. Se îmbarcau alții în locul lor. Hamalii cărau lăzi și cutii, butoaie și genți. Alții aduceau la bord încărcătură proaspătă. Și pasagerii, și hamalii se mișcau mult prea încet, după părerea lui Audubon, care nu avea de ales și patrula spumegând de furie încoace și încolo, pe puntea nemișcată, din fericire pentru el. In cele din urmă, a doua zi după-amiază, târziu, *Maid of Orleans* porni spre Avalon.

Se ținu aproape de țărm în călătoria ei de două zile și jumătate. Era una din rutele cele mai frumoase din lume. Sequoia gigantici creșteau la mică depărtare de mal. Se ridicau atât de înalți și de drepți, că semănau cu coloanele unei catedrale uriașe construite în aer liber. Dar catedrala era o sursă de nedumerire

și confuzie. Singurii copaci asemănători cu cei din Atlantida creșteau pe coasta Pacificului, la mare distanță. Cum de prosperau acolo și supraviețuiau aici, dar nu și în altă parte? Audubon, ca toți naturaliștii, nu cunoștea răspunsul la întrebare, deși și-ar fi dorit din suflet să-l afle. Ar fi fost *apogeul* carierei sale! Dar se temea că nu va purta niciodată cununa de lauri.

Maid of Orleans trecu pe lângă un orășel de pescari numit Newquay fără să se oprească. După ce-l identifică pe hartă, Audubon fu mulțumit când responsabilul îi confirmă că nu greșea.

- Dacă navigatorul pățește ceva, sunt sigur că ne putem lăsa pe mâna dumneavoastră, adăugă acesta făcând cu ochiul, nu cumva să fie luat în serios.

Audubon îi zâmbi amabil și se întoarse cu ochii la hartă. Coasta vestică a Atlantidei și cea estică a Terranovei de Nord, aflate la o mie de mile depărtare, îi apărură ea două piese ale unui puzzle mare cât pământul: contururile lor aproape că se potriveau. Același lucru se putea spune despre protuberanta Braziliei din Terranova de Sud și zimții coastei Africii de Sud, de partea cealaltă a Atlanticului. Iar forma coastei estice a Atlantidei se potrivea cu vestul Europei, într-o oarecare măsură.

Oare ce însemna asta? Audubon știa că nu era primul care se întreba. Nu puteai privi harta fără să-ți exprimi mirarea. Oare Atlantida și Terranova sau Africa și Brazilia fuseseră cândva unite? Cum ar fi fost posibil, cu atâta apă între ele? I se părea incredibil, ca și altora. Dar, când te uitai la hartă...

- Coincidență, hotărî Harris, când îi menționa ideea la cină.

- Poate. Audubon tăie o bucată dintr-o pulpă de gâscă. Stomacul i se calmase în ultimele zile și nici marea nu fusese agitată. Dar dacă e o coincidență, nu crezi că e frapantă?

- Lumea e cât se poate de întinsă. Harris făcu o pauză și sorbi din vin. E loc pentru două-trei coincidențe, nu crezi?

- Poate, repetă Audubon, dar, când te uiți la hărți, ți se pare că potrivirile au la bază rațiunea, nu întâmplarea.

- Atunci spune-mi cum s-a intercalat oceanul între ele. Harris îl ținti cu degetul întins ca țeava de pistol. Și dacă spui c-a fost potopul din vremea lui Noe, pun mâna pe sticla asta de Bordeaux fin și te pocnesc cu ea în moalele capului.

- N-aveam de gând să spun așa ceva, replică Audubon. Potopul o fi pustiit tărâmurile acelea, dar nu văd cum le-ar fi separat, lăsându-le coastele atât de asemănătoare.

- Deci la mijloc trebuie să fie o coincidență.

- Nu cred că ***trebuie*** să fie nimic, ***mon vieux***[1]**.** Cred că nu știm despre ce e vorba sau, recunosc, dacă e vorba de ceva anume. Poate că se va afla într-o zi, dar nu acum. Acum e o enigmă. Avem nevoie de enigme, nu crezi?

- Acum, John, vreau un pic de sos. Ești drăguț să mi-1 dai? Se potrivește foarte bine cu gâscă.

Așa și era. Audubon turnă puțin peste carnea moale și închisă la culoare de pe farfurie înainte de a-i da sosiera prietenului său. Harris ignora enigmele când avea de ales. Nu și Audubon. Lui îi aminteau nu numai de câte lucruri nu cunoștea - nici el, nici alții - dar și de câte ar putea afla - numai el.

Atât timp cât mai pot, își zise și mai luă o înghițitură de carne.

Avalon se înălța pe șase coline. Conducătorii orașului încă o mai căutau pe a șaptea, ca să se compare cu Roma, dar nu" se zărea nici o ridicătură pe o distanță de kilometri în jurul

[1] **„Bătrâne" (n. tr.).**

lui. Golful Avalonului, cu fața spre vest, oferea orașului care-i purta numele cel mai frumos port din Atlantida. Cu un secol și jumătate înainte, fusese cuib de pirați. Corsarii au prădat Golful Hesperian vreme îndelungată, până când flotele britanice și daneze i-au gonit înapoi în adăpost, căruia i-au dat foc, ca să-i oblige să iasă din el.

Străzile orașului aminteau de trecutul pompos: Goldbeard Way, Valjean Avenue, Cutpurse Charlie Lane. Insă două fregate patrulau prin port. Nave de pescuit, vase comerciale mai mari - unele cu abur, altele cu pânze - și nave de pasageri, ca ***Maid of Orleans*** soseau și plecau. Pirații nu mai trăiau decât în amintire.

De n-ar fi la fel și cu gâștele sălbatice, își zise Audubon, în timp ce vasul acosta la debarcader. ***Te rog, Doamne, să nu fie așa.*** Își făcu cruce. Nu știa dacă rugăciunea îl va ajuta, dar nici n-avea ce strica, așa că o rosti oricum.

Harris arăta cu degetul spre un bărbat care venea pe debarcader.

- Ăla nu-i Gordon Coates?

- Ba da, sigur că-i el.

Audubon îi făcu semn cu mâna bărbatului care-i publica lucrările în Atlantida. Coates, un tip scund și bondoc, cu favoriți mai deși decât ai lui, îi salută în același mod. Purta un costum lucios, de mătase. Jobenul îi dădea un aer elegant. Audubon își făcu mâinile pâlnie la gură.

- Ce mai faci, Gordon?

- O, acceptabil. Poate ceva mai bine, răspunse Coates. Așadar, o tulești iarăși în sălbăticie, nu?

Era orășean din cap până-n picioare. Fusese la țară o singură dată, ca să vadă o cursă de cai. Se pricepea la ponei. Când paria, câștiga... de cele mai multe ori.

Adusese cu el doi servitori cu cărucioare, ca să care bagajele călătorilor. El, Audubon şi Harris îşi strânseră mâinile şi se bătură pe spate, după ce fu lăsată în jos estacada, ca să poată coborî pasagerii.

- Unde ne cazezi? se interesă Harris, care se gândea întotdeauna la locul unde urma să stea. Graţie acestui obicei şi al altora, asemănătoare, Audubon stătuse în locuri mai confortabile decât cele pe care le-ar fi ales el însuşi.

- Cum îţi sună ***Regina Hesperidelor?*** întrebă Coates.

- Ca şi cum ai spune metresa piraţilor, răspunse Audubon, stârnind hohote de râs din partea editorului său. E pe lângă vreun adăpost sau piaţă de cai? Vreau să-mi cumpăr animalele cât de repede se poate.

Harris oftă. Pictorul se făcu că nu aude.

- E unul pe-aproape, e unul pe-aproape, îl asigură Coates. Apoi ridică degetul. Uitaţi un vultur! Ăsta-i un semn de bun augur pentru tine, dacă vrei.

Pasărea mare, cu cap alb, zbura spre sud. Audubon ştia că se duce la groapa de gunoi a oraşului, să scurme prin ea. Vulturii cu cap alb prosperau de la venirea omului pe Atlantida. Văzând acest exemplar, Audubon se întrista în secret. Ar fi preferat unul cu cap roşu, simbolul naţional. Dar puternicii prădători - fără îndoială, cei mai mari din lume - se stingeau repede, ca gâştele sălbatice, prada lor principală.

- Aşadar, rosti el, ***Regina Hesperidelor.***

Ultima oară când fusese la Avalon, hotelul avusese alt nume şi alt proprietar. De atunci, se dezvoltase mult. La fel şi Avalonul, vizibil mai întins şi mai bogat decât acum zece ani - sau doisprezece?

Şi Harris observă acest lucru. In general le observa.

- Vă descurcați binișor pe-aici, îi spuse el lui Gordon Coates la cină, în fața fripturii de vită.

- Binișor, binișor, confirmă editorul. In curând scot o carte a unui tip care crede că a scris cel mai bun roman din Atlantida. Locuiește chiar aici, în oraș. Sper că are dreptate. Nu se știe niciodată...

- Tu nu prea-l crezi, nu? întrebă Audubon.

- Păi, nu, recunoscu Coates. Toți scriitori cred că au scris cel mai bun roman din Atlantida, dacă nu se trag din Terranova sau din Anglia. Uneori chiar și atunci. Dl Hawthorne are mari șanse de succes, mai mari decât ceilalți, îndrăznesc să spun, dar nu ***cele mai mari.***

- Cum se numește cartea? vru Harris să afle.

- ***Stigmatul purpuriu.*** Nu-i un titlu rău, dacă zic eu așa. Și o zic, pentru că eu l-am dat. ***El*** voia să-i zică ***Țărmul unei alte mări.***

Coates căscă, de parcă ar fi vrut să spună că autorii nu se pricep deloc să dea titluri operelor. Și chiar o spuse într-un fel, arătând cu degetul spre Audubon:

- Și cărților tale le-aș fi dat alte titluri, să știi, dacă nu apăreau în Anglia și Terranova. ***Păsări și creaturi,*** poate. Cine crezi că mai știe ce-i aia un patruped, ca să nu mai zic de unul vivipar?

- S-au vândut foarte bine cu titlul dat de mine, spuse Audubon.

- Sigur că da, foarte bine, dar s-ar fi putut și mai bine. Te-aș fi făcut ***mare.***

Coates avea fler. Dacă l-ar fi făcut pe Audubon un scriitor mare - prelungi sunetele cu plăcere - ar fi câștigat o grămadă de bani.

- Știu de ce oamenii de aici habar n-au ce-nseamnă patruped, interveni Harris. Nu se găsea nici unul pe Atlantida când a

fost descoperită. Aşa cum nu era nici urmă de şarpe în Irlanda, nici aici nu se găseau... creaturi - zâmbi larg - pe atunci.

- Nu se găseau patrupede ***vivipare.***

Audubon băuse destul vin ca să ţină la detalii precise, dar nu prea mult ca să nu poată pronunţa cuvântul ***vivipare.*** Trăiau o mulţime de şopârle, ţestoase şi broaşte, chiar râioase, şi salamandre. Şi şerpi, bineînţeles, deşi ei nu sunt patrupede. Asta îl făcea să se simtă mândru.

- Sigur că şerpii n-au picioare, pufni Harris în râs.

- Ei bine, acum avem destule creaturi, ţi-o jur, spuse Coates. De toate, de la şoareci la elani. Pe unele le-am vrut, cu altele ne-am procopsit. încearcă să ţii şoarecii şi şobolanii departe de o navă. Da, da, încearcă numai. Mult noroc! O să ai mare nevoie.

- Câte creaturi atlantide indigene au dispărut din cauza lor? întrebă Audubon.

- Habar n-am, răspunse Coates. E cam târziu să ne gândim la asta, nu crezi?

- Sper că nu. Sper că nu e prea târziu pentru ele. Şi nici pentru mine. Mai luă o înghiţitură de vin. Ştiu ce creaturi vivipare au provocat trista dispariţia a unor specii de aici.

- Şobolanii? întrebă Coates.

- Fac pariu că nevăstuicile, spuse Harris.

Audubon scutură din cap către fiecare dintre ei, apoi arătă cu degetul spre pieptul său.

- Omul, îi lămuri el.

După trei zile părăsi Avalonul călare. O parte din timp şi-o petrecuse cumpărând cai şi harnaşament pentru ei şi nu-i părea rău. Cealaltă parte o petrecuse cu Gordon Coates, la întâlniri cu abonaţii existenţi şi potenţiali şi-i părea foarte rău. Se descurca mai bine la afaceri decât majoritatea colegilor de

breaslă și, în mod normal, nu l-ar fi deranjat să stea de vorbă cu clienții și să caute alții noi. Dacă nu-ți cumpăra nimeni operele, nu prea aveai cum să-ți duci zilele. In tinerețe avusese mai multe meserii, le urase pe toate și nici nu se descurcase. Știa cât de norocos era să poată trăi făcând ce-i place, dar și ce muncă uriașă presupunea ceea ce oamenii numeau noroc.

Spre ușurarea sa, reuși să se descurce fără să mai facă portrete. Chiar înainte de a pleca din New Orleans, simțise cum timpul îl împinge de la spate. îmbătrânea, era din ce în ce mai slăbit. Peste un an, doi, nu va mai avea puterea și rezistența necesare să călătorească în zonele sălbatice din centrul Atlantidei. Și, dacă le-ar fi avut, n-ar mai fi găsit gâște sălbatice pe care să le picteze.

Poate n-o sd le mai gdsesc nici acum, își zise. Gândul îi otrăvea sufletul. Se uita întruna după vânători sau tăietori de copaci cu puști...

Călătoria prin Avalon semăna perfect cu cea prin satele din Franța și Anglia. Bine, fermele de aici erau mai mari decât cele din Europa, separate de pășuni mai întinse. Acesta era pământul colonizat nu de mult; nu fusese cultivat de secole întregi, în unele părți, de milenii întregi. Dar culturile - grâu, orz, porumb cartofi - erau fie europene, fie importate de Terranova de multă vreme din Lumea Veche. Pomii fructiferi proveneau din Europa; nucii, tot de acolo, dar și din Terranova. Numai după șirurile de sequoia și pini de Atlantida ghiceai că la câțiva kilometri spre apus se întindea Golful Hesperian.

La fel stăteau lucrurile și cu animalele. Câinii schelălăiau pe lângă ferme. Găinile răşchiau. Pisicile săreau încoace și încolo după șoareci - și aceștia imigranți - sau pui neatenți. Rațele și gâștele - gâște domestice comune - se bălăceau în bălți. Porcii scurmau și se tăvăleau în noroi. Pe câmp pășteau vite, oi și cai.

Majoritatea oamenilor nici n-ar fi observat ferigile care răsăreau pe ici, pe colo sau păsările de pe pământ, din copaci sau în zbor. Unele, precum corbii, se găseau în toată lumea. Altele, ca vulturul cu cap alb pe care-1 văzuse în Avalon, se întâlneau și în Atlantida, și în Terranova (pe coasta de est a Atlantidei, poposea din când în când vulturul cu coadă albă, ieșind din cuibul său european sau islandez). Altele - nimeni nu știa câte - nu se aflau decât pe marea insulă.

Doar specialistul știa, după cum numai pe el îl interesa prin ce se deosebește drepnea-mică cu cap gri de cea din Terranova sau de surata ei mai mică din Europa. Mulți sturzi de Atlantida erau identici cu frații lor de la răsărit și apus. Aparțineau unor specii diferite, dar aveau penaj și obiceiuri comune. Același lucru se putea spune despre păsările cântătoare insulare, care săreau din copac în copac după insecte, la fel ca zburătoarele din capătul celălalt la Golfului Hesperian. Da, asemănări erau cu carul. Dar...

- Mă întreb când o să vedem primii sturzi, spuse Audubon.

- Suntem prea aproape de Avalon, rosti Harris. Prea mulți câini, pisici și porci primprejur.

- Da, cam mulți. Sunt păsări naive și nu prea știu să se ferească.

Râzând, Harris imită cu degetele zbaterea aripilor. Sturzii, deși aveau însă aripi mai mari, nu știau să zboare. Nu erau mai mari decât puii de găină. Cu ciocul lor lung și ascuțit, scobeau straturile mai adânci ale solului după viermi la care sturzii zburători nici nu visau să ajungă. Când le mergea bine, își făceau provizii pentru zile negre.

Dar erau neputincioși în fața omului și animalelor aduse de el în Atlantida. Nu doar pentru faptul că aveau carnea gustoasă sau că din grăsimea lor se făcea ulei fin de lampă. Adevărata

lor problemă era că era prea proşti ca s-o ia la fugă când se apropia de ei câinele sau vulpea. Nu erau obişnuiţi să fie vânaţi de animale terestre; singurele patrupede vivipare care trăiau în Atlantida înainte de sosirea omului erau liliecii.

- Până şi liliecii de aici sunt deosebiţi, mormăi Audubon.

- Da, dar de ce spui asta? îl întrebă Harris.

Audubon îi explică logica sa:

- In ce alt colţ de lume, în afară de acesta, mai există lilieci care-şi petrec timp mai mult ţopăind pe pământ decât zburând?

Era o întrebare retorică, dar Harris găsi cu cale să-i dea un răspuns:

- Nu sunt şi în Noua Zeelandă?

- Zău? făcu Audubon surprins. Prietenul său dădu afirmativ din cap. Pictorul îşi scărpina favoriţii. Măi, măi, ambele sunt bucăţi de pământ izolate de celelalte, în largul mării...

- Şi în Noua Zeelandă se găseau cândva gâşte sălbatice sau nişte păsări care semănau cu ele. Cum dracu' le zicea?

- Moa, răspunse Audubon. Ştiu sigur. Nu ţi-am arătat ilustratele acelea superbe cu rămăşiţele lor, realizate nu de mult de profesorul Owen? Sunt de o măiestrie uluitoare. Uluitoare!

Felul în care îşi sărută buricele adunate ale degetelor îl **trăda** pe francezul din el. Edward Harris zâmbi şmechereşte:

- Sunt convins că tu le-ai fi făcut mai frumoase.

- Mă îndoiesc. Fiecare cu harul lui. Pot să pictez pe pânză o pasăre atât de bine încât să pară vie. Acesta e talentul meu şi mi-am petrecut aproape patruzeci de ani învăţând tainele meseriei. Dar să redau toate detaliile osemintelor... Nu mi-e deloc ruşine să mă închin în faţa maestrului.

- Dacă n-ai fi aşa modest, ai fi desăvârşit.

- Probabil, spuse Audubon mulţumit, iar cei doi călăriră mai departe.

Ciocănitul slab, îndepărtat se auzi la vreo zece metri, pe un pin putred. Harris arătă cu degetul.

- Uite-o acolo, John! Ai văzut-o?

- Cum să n-o văd, când e mare cât un corb?

Preocupată de viermii de sub scoarța copacului, ciocănitoarea cu ciocul stacojiu își vedea de treabă nestingherită. Era un mascul, deci și creasta era tot stacojie. Femelele aveau creasta neagră, ușor îndoită în față. Așa erau și ruda lor apropiată de pământul Terranovei, ciocănitoarea cu cioc ivoriu, și cea imperială, din Mexic.

Audubon descăleca, își încarcă pușca și se apropie de pasăre. Era mai ușor să se apropie de zburătoarea cu cioc stacojiu decât de cea din Terranova. Ca sturzul și atâtea alte păsări din Atlantida, nici nu-i trecea prin cap că pe pământ umblă dușmani. Cele imperiale și cu cioc ivoriu erau mai vigilente.

Ciocănitoarea ridică ciocul și scoase un țipăt ascuțit, ca o notă de clarinet falsă. Audubon se opri cu arma pe umăr, așteptând să audă strigătul de răspuns al altei păsări. Cum nu auzi nimic, apăsă pe trăgaci. Arma bubui și fumegă. Cu un cârâit speriat, pasărea cu cap stacojiu căzu din pin. Se zbătu pe pământ câteva clipe, apoi rămase nemișcată.

- Frumoasă lovitură, remarcă Harris.

- *Mergi,* replică Audubon absent.

Ridică ciocănitoarea. Simți în palmă căldura păsării și căpușele și păduchii de pe corp. Nimeni nu se gândea la ele, în afară de cei care țineau în mână păsări ce abia și-au dat duhul, Își șterse palma de pantaloni ca să scape de intruși. Nu făceau rău oamenilor, căci nu erau pe gustul lor, dar, câteodată... Îl săgeta un gând. Se holbă la ciocănitoare.

- Oare paraziții de pe păsările din Atlantida sunt diferiți, ca și ele, de cei din Terranova, sau identici?

- Habar n-am, recunoscu Harris. Vrei să pui câțiva în alcool **să** vezi?

Audubon se gândi o clipă, apoi scutură din cap.

- Nu, mai bine să se ocupe de ei cineva cu adevărat interesat. Pe mine mă interesează gâștele sălbatice, nu păduchii, Dumnezeule!

- Ai prins un specimen frumos. Cele stacojii sunt tot mai rare.

- Nu mai au păduri în care să caute hrană, spuse Audubon cu un oftat. In Atlantida nu mai e nimic ca înainte, cu excepția fermelor și-a oilor. Își dădu seama de greșeală imediat ce rosti cuvintele, dar nu se opri. Dacă nu le arăți oamenilor ce-a fost în trecut, în curând n-o să mai aibă nimic, iar atunci va fi prea târziu să le arăți ceva. Deja e prea târziu, în general. ***Și pentru mine?*** se întrebă. O, ***de n-ar fi așa!***

- Te-apuci de schițe? îl întrebă Harris.

- Dacă n-ai nimic împotrivă. Păsările sunt mai ușor de pictat înainte de a înțepeni.

- Dă-i drumul, dă-i drumul. Harris coborî de pe cal. O să fumez o pipă, două și-o să dau o raită cu arma la mine. Poate că mai fac rost de ceva pentru pictat sau cinat. Sau amândouă, cine știe? Dacă țin minte bine, rațele și gâștele din Atlantida sunt la fel de gustoase ca altele, în afară de cele din nord.

*

Era convins că rațele din nord, bine prăjite și servite cu zahăr cubic, aveau cea mai gustoasă carne de pasăre din lume. Audubon era aproape sigur că nu se înșela.

După ce Harris porni la hoinăreală, Audubon așeză pasărea cu cioc stacojiu pe iarbă și se duse la unul din caii care cărau poverile. Știa în care sac se află uneltele lui de pictor, suportul și sârmele, cărbunele și hârtia prețioasă.

Își aminti cum, în copilărie, își pierduse speranța că va picta păsări în ipostaze realiste. Pasărea din mână era în regulă, dar una moartă... Atârna, se fleșcăia, vedeai cu ochii tăi cum i se scurge viața din trup.

Când studiase pictura cu David în Franța, desenase după manechine. Simți cum i se aprind obrajii la amintirea modelului de pasăre pe care se străduise să-l facă din lemn, plută și sârmă. După încercări nesfârșite, obținuse ceva care semăna cu o pasăre dodo cu spavan. Prietenii râseseră de el. Cum s-ar fi putut supăra pe ei, când și lui îi venea să râdă? In cele din urmă, spărsese modelul hidos în bucăți.

Dacă nu i-ar fi venit ideea cu sârmele... Nu știa ce s-ar fi făcut fără ele. Sârmele îl ajutau să așeze păsările în așa fel încât să pară vii. Când pictase primul pescăruș albastru, simțise că e pe cale să realizeze ceva spectaculos înainte de a termina. Iar acum, pregătind suportul, îl străbătu același val de emoție ca atunci. Până și ochii păsării parcă se treziră la viață când o plasă în poziția dorită.

In timp ce se străduia să așeze ciocănitoarea așa cum stătuse agățată de copac, ar fi vrut să-l mai încerce o dată vechiul fior. Dar făcuse lucrul ăsta de prea multe ori. Rutină în detrimentul artei. Nu mai descoperea miracole. Lucra.

Pai, dacă tot lucrezi, dă tot ce poți din tine, își zise. Practica își spunea cuvântul. Mâinile aranjau parcă singure sârmele ca să prindă pasărea. Când termină, se uită la ciocănitoare. Mișcă puțin o sârmă ca să-i așeze mai bine coada cu penele lungi și

rigide proptite de scoarța copacului, ca și cum ar fi fost două picioare.

începu să schițeze. Își aminti chinurile prin care trecuse la primele încercări și cât de nereușite fuseseră acestea, în ciuda eforturilor. Ii cunoștea pe alții care încercaseră și ei să picteze, dar renunțaseră când primele rezultate nu ieșiseră conform așteptărilor. Unii, din câte văzuse, erau de-a dreptul talentați. Dar să ai talent și să-1 desăvârșești... Ce diferență! Nu mulți erau destul de ambițioși să continue, chiar dacă nu o fac foarte bine. Audubon nu mai știa de câte ori fusese gata să renunțe, cuprins de disperare. Dar când ambiția era dublată de talent, se prevedeau lucruri mărețe.

Cărbunele parcă prindea viață alunecând pe hârtie. Audubon dădu din cap aprobator. Liniile trasate erau ferme și curgătoare, ca întotdeauna. Nu-i tremurau degetele, ca la atâția oameni care îmbătrâneau - nu încă. Dar cât va rămâne așa? De câte ori răsărea soarele, se apropia mai mult de bătrânețe. Schița prindea contur rapid, într-o cursă contra propriei sale decăderi.

Când bubui arma lui Harris, mâna lui Audubon tresări. A cui n-ar fi tresărit? Linia strâmbă fu ștearsă imediat. Continuă să deseneze, repede și încrezător, și obținu o schiță așa cum și-o dorise. Harris se întoarse târând o pasăre mare, moartă.

- Un curcan! exclamă Audubon.

Prietenul lui confirmă cu o înclinare a capului și cu un zâmbet larg.

- O să mâncăm o cină pe cinste!

- Da... Cine-ar fi crezut că păsările se răspândesc așa de repede? Au fost aduse în sud... Când? Nu sunt mai mult de treizeci de ani. Și acum le împuști aici.

- Sunt mai interesant de vânat decât sturzii, spuse Harris. Cel puțin știu să se ferească dacă simt primejdia. Parcă le-a

înzestrat Dumnezeu cu instinct, numai că nu pe toate cele de aici.

- Nu. Unele gâște din Atlantida zburau spre alte ținuturi și erau foarte vigilente. Altele rămâneau pe insulă tot anul și nu erau deloc așa. Zburau foarte puțin sau deloc, căci aveau aripi mici și nefolositoare, ca ale sturzilor.

Gâștele sălbatice erau niște creaturi uriașe, cu picioare disproporționate. Unele specii aveau gâtul negru și pete albe pe piept, reminiscențe de la gâștele canadiene. Asta îl nedumerea sincer pe Audubon: era ca și cum Dumnezeu se repeta pe sine în Creație, dar de ce? Gâștele sălbatice aveau membrane la picioare, iar ciocul lor, deși turtit în părți, amintea de cel lat, al gâștelor comune.

Audubon văzuse specimenele păstrate la muzeul din Hanovra; schelete, piei, ouă verzui, gigantice. Pielea cea mai noua era din 1803. Mai bine nu și-ar fi amintit asta. Dacă era o vânătoare de gâște sălbatice, atunci... n-avea de ales. Și cu asta, basta. Făcea tot ce-i stătea în putință. De-ar fi făcut-o mai de mult... încercase. Eșuase. Spera să-i fi rămas măcar o șansă.

Harris curăță curcanul și aprinse focul. Audubon termină schița.

- E reușită, remarcă Harris, aruncând o privire spre ea.

- Nu-i rea, admise Audubon.

într-adevăr, surprinsese ipostaza dorită. Scoase măruntaiele ciocănitoarei ca s-o pună la conservat. Cum era de așteptat, stomacul ei era plin de larve de gândaci. Doar numele genului din care făcea parte, ***Campepbilus,*** însemna ***iubitor de viermi.*** Făcu o însemnare în jurnal și puse pasărea în alcool.

- Mai bine-așa, observă Harris. Tranșă curcanul și înfipse pulpele în țepușe.

- Poate, spuse Audubon, luând o pulpă de la prietenul său şi începând s-o frigă. Nu se ruşina de laude, nu. Aşa că spuse mai departe: N-am venit aici pentru ciocănitori stacojii. Am venit pentru gâşte sălbatice, pentru Dumnezeu!

- Trebuie să te mulţumeşti cu ce primeşti. Harris roti băţul ca să frigă pulpa uniform. Trebuie să te mulţumeşti cu ce primeşti şi să speri că ce primeşti e exact lucrul pe care-1 cauţi.

- Poate, repetă Audubon. Privi spre răsărit, spre inima neexploatată a Atlantidei. Dar, cu cât munceşti mai mult, cu atât îţi cresc şansele de a obţine ceea ce vrei. Sper că mai pot lucra intens. Şi mai sper - se uită încă o dată spre răsărit - că ceea ce doresc se mai găseşte.

Audubon şi Harris urmară drumul principal aproape o săptămână. Pe cărarea largă şi bătătorită călătoriră mai repede decât ar fi putut pe căile mai înguste, şerpuitoare. Dar când Audubon zări Munţii Green Ridge înălţându-se, în depărtare, la est, nu mai rezistă tentaţiei de-a părăsi drumul principal.

- Nu vrem să mergem în apropierea drumului, hotărî el. Ştim că gâştele sălbatice nu trăiesc la marginea lui, căci altfel le-ar fi zărit oamenii, ***n'est-ce pas?***

- Mi se pare logic, îl susţinu Harris, devotat. Dar nu m-ar deranja să petrec vreo două zile într-un han decent, aflat la jumătatea drumului, adăugă el după o pauză.

- Când ne vom întoarce cu ceea ce căutăm, ***Regina Hesperidelor*** n-o să mai fie bun pentru noi. Dar trebuie să facem sacrificii ca să ne atingem scopul.

- Desigur, spuse Harris, oftând.

Drumul mare era străjuit de minunaţi pomi fructiferi, stejari, castani şi ulmi. Erau cu toţii aduşi din Europa sau Terranova. Audubon şi Harris nu se îndepărtară de drum prea

mult când fură întâmpinați de flora înviorată a Atlantidei: gink go, magnolii, palmieri scunzi, pini și o abundență de ferigi cres când sub copaci. Pe măsură ce avansau pe tărâmul mai puțin populat, auzeau tot mai des ciripitul păsărilor, când familiar, când neobișnuit. Păsările din Atlantida se simțeau acasă în copăcii în care trăiau de generații întregi, nu ca speciile obraznice, recent aduse de oameni.

Nu toate soiurile aduse creșteau pe marginea drumului. Piciorul-cocoșului și macii radiau - pete de culoare - în peisajul așa-zis verde. Albinele bâzâiau printre florile pe care nu aveau cum să le cunoască... sau poate erau albine europene, aduse pe noul teritoriu în mijlocul oceanului, pentru a culege polenul plantelor de care oamenii aveau nevoie, le doreau sau pur și simplu le plăceau. Curios, Audubon se opri lângă maci ca sa privească insectele mai atent. Erau albine, fără îndoială. Notă observația în jurnal. Era dezamăgit, dar nu mirat.

- Ce se va alege de vechea Atlantida, întrebă el încălecând, peste o sută de ani? Va mai rămâne ceva din ea?

- Peste o sută de ani, veni răspunsul lui Harris, n-o să mai aibă importanță pentru noi. Eventual dacă o privim din spatele Porților Raiului.

- Nu, probabil că nu. Audubon se întrebă cât mai avea de trăit. Zece ani? Cinci? Nici vorbă de o sută. Dar ar trebui să aibă importanță pentru tinerii de aici. Ei aruncă la gunoi miracolele fără să-și dea seama ce fac. N-ai vrea să vezi păsări dodo[1] în viață? Încercă să nu se gândească la modelul său nereușit din tinerețe.

- In viață? Păi, pot să merg la Hanovra și să le ascult ciripitul.

[1] **Dodo - 1. pasărea dodo; 2. nătâng, tăntălău (n. tr.).**

Audubon pufni. Prietenul său făcu un gest împăciuitor cu mâna.

- Las-o baltă, John. Ştiu ce vrei să spui.

- Vai, ce mă bucur! exclamă Audubon sarcastic. Autorităţile de aici - tântălăii tăi care ţin discursuri sforăitoare - ar putea construi rezervaţii. Se încruntă. Deşi, recunosc, nu ştiu cum le-ai putea feri de vulpile, nevăstuicile, şobolanii şi seminţele purtate de vânt. Dar ar fi un început.

Dormiră pe iarbă în noaptea următoare. Ţipătul gutural al bufniţei de pământ îl trezi pe Audubon pe la miezul nopţii.. Încarcă puşca la lumina slabă, sângerie a tăciunilor, în caz că pasărea ar veni suficient de aproape s-o poată zări. Bufniţele erau de mărimea găinilor. Zburau, dar nu foarte bine. Vânau broaşte, şopârle şi greieri care mişunau pe sub tufişuri. Nu aveau duşmani, adică nu avuseseră până nu apăruseră în Atlantida vulpile, câinii sălbatici şi oamenii. Ca mai toate animalele de aici, nici nu le trecea prin minte c-ar putea fi vânate. înainte, le întâlneai la tot pasul. Acum abia mai vedeai câte una.

Ţipătul bufniţei se îndepărtă. Se gândi s-o imite ca s-o atragă în bătaia puştii, dar renunţă. Pocnetul armei în miez de noapte i-ar fi provocat lui Harris un atac de apoplexie. Pe lângă asta, căsca de somn. Puse arma jos, se înveli la loc în pătură şi, nu peste multă vreme, începu să sforăie.

Dimineaţa, când se trezi, văzu capul unui greiere mare cât un şoarece şi picioarele maro-verzui ale insectei la câţiva paşi de aşternut. Blestemă încet: bufniţa trecuse pe lângă el, dar fără să ţipe, aşa că nici n-o observase. Dacă ar fi rămas treaz... ***Dacă aş fi rămas treaz, azi n-aş fi fost bun de nimic.*** Avea nevoie de somn regulat mai mult decât cu douăzeci de ani în urmă.

- Nu m-aș fi supărat dac-ai fi tras după bufniță, îi spuse Harris în timp ce făcea focul și pregătea cafeaua. Doar pentru asta am venit aici.

- Ești amabil. Poate se mai iveşte ocazia.

- Sigur n-o să se mai ivească. N-ai zis tu că vechea Atlantida se duce pe apa sâmbetei? Pune mâna pe ce poți, cât mai ai pe ce.

- Asta am de gând să fac cu gâștele sălbatice. Pun eu mâna pe ele, dacă le găsesc. Bufnița de pământ... Cine știe dacă venea când o imitam?

- Fac pariu că venea. Nu cunosc pe nimeni care să atraga păsările mai ușor decât tine.

Harris scoase doi biscuiți marinărești dintr-o geantă de mușama și-i dădu unul lui Audubon. Pictorul așteptă mai întâi cafeaua din cana de tablă, apoi îl rupse în bucăți pe care le înmuie înainte de a le mânca. Biscuitul era pregătit bine, ca să dureze, așa că trebuia mestecat mai bine decât puteau dinții lui rari.

In timp ce prietenul lui se pregătea să încalece, Audubon aruncă o ultimă privire la greierele uriaș.

- Ar trebui să iau și niște specimene din astea, remarcă el.

- Pentru Dumnezeu, de ce? Nu sunt păsări, nici patrupede vivipare. Nu sunt deloc patrupede.

- Nu, spuse pictorul cu glas căzut, dar nu ți se pare că joacă rolul șoarecilor din restul lumii?

- Când o să văd un șoarece cu antene ciripind - Harris mișcă scurt din degete în fața ochilor - poți să mă închizi undeva și să pierzi cheia, convins că mi-am înecat mințile în romul cel diabolic.

- Sau în whisky, sau în gin sau în ce găsești mai repede.

Harris zâmbi și dădu din cap. In vreme ce Audubon punea șaua pe cal, nu-și putu lua gândul de la greierii și șoarecii din

Atlantida. Ceva tot trebuia să mişune printre frunze după mâncare, şi erau atâtea creaturi care mâncau şoareci... sau, aici, insecte. Dădu din cap pentru sine. Merita să noteze asta în jurnal la următoarea oprire.

Puţin înainte de prânz intrară într-un sătuc a cărui fală o constituiau o cârciumă, o biserică şi o mână de case. Pe biserică scria: **CASA BIDEFORD A DEVOŢIUNII UNIVERSALE.** În Atlantida prosperau secte protestante dubioase, pentru că nici una nu era destul de puternică pentru a le domina pe celelalte, aşa cum nu era nici Biserica Catolică a lui Audubon.

In schimb, crâşma era un adevărat lăcaş al devoţiunii. Bideford nu avea mai mult de cincizeci de suflete, dar în ea stăteau cel puţin zece, bând, mâncând şi pălăvrăgind. Când intrară Audubon şi Harris, se făcu linişte. Localnicii se holbară la ei.

- Străini, rosti unul din ei. N-ar fi fost mai surprins nici dacă ar fi anunţat sosirea unei perechi de canguri.

Ca de obicei, primul îşi reveni bărbatul din spatele tejghelei.

- Ce să fie, domnilor? îi întrebă el pe nou-veniţi.

Harris nu se pierdea niciodată când era vorba de propriul confort.

- Un sandvici cu şuncă şi o halbă de bere.

- Sună bine, spuse Audubon. Adu-mi şi mie tot aşa, dacă eşti drăguţ.

- Cinci dolari pentru amândoi, spuse crâşmarul.

Câţiva clienţi rânjiră. Chiar dacă nu i-ar fi dat de gol rânjetele, Audubon tot ar fi ştiut că era tapat de bani. Dar plăti fără o vorbă. Îşi permitea. întrebări avea să pună mai târziu, stimulând răspunsurile cu mai mult argint. Voia ca localnicii să vadă că era mână largă.

Berea era... bere. In schimb, sandviciurile aveau un gust excelent: bucăţi mari de şuncă fragedă, cu miros apetisant, pe

pâine proaspătă, îmbogățită cu muștar iute și murături, mărar, usturoi și încă un condiment mai tare. Să fi fost din Atlantida?

Nici nu-și termină bine sandviciul - era nevoit să mestece încet - că bărbatul din spatele tejghelei i se adresă:

- Nu prea avem parte de străini pe-aici.

Câțiva localnici - bărbați solizi, îndesați și bărboși, în haine de postav țărănești - înclinară din cap. Politicos, Audubon îi imită. Barmanul continuă:

- Vă supărați dacă vă întreb cu ce treabă pe la noi?

- Eu sunt John James Audubon, se prezentă pictorul, așteptând să vadă dacă a auzit cineva de el. In alte locuri, n-ar fi avut nici o îndoială. Dar în Bideford... Cine știe?

- Pictorul ăla, spuse unul din clienți.

- Exact. Audubon zâmbi, încercând să-și ascundă ușurarea. Pictorul ăla. Repetă vorbele, deși îl iritau. Dacă localnicii înțelegeau că e o persoană importantă, poate că n-o să-l jefuiască pe el și pe Harris, de dragul situației. Îl prezentă și pe prietenul său.

- Și cu ce treabă treceți pe la noi? insistă crâșmarul.

- Suntem în trecere, așa cum zici. Sper să pictez gâște sălbatice.

Regiunea era destul de izolată, deși nu perfect izolată, deci spera să întâlnească păsările în ea.

- Gâște sălbatice? strigară mai multe voci deodată. Peste o clipă, se auziră râsete. Unul zise:

- N-am mai văzut păsări de-alea mari p-aci de când Hector era cățeluș.

- Așa-i, rosti altcineva, și toți clienții confirmară înclinând solemn din cap.

- Mare păcat, interveni o altă voce. Bunicu'meu zicea că le omorai una-două și erau tare gustoase. Numai carne.

Ăsta trebuia să fie motivul pentru care nu se mai găseau gâște sălbatice la Bideford, dar localnicii nu păreau să bage de seamă cauza și efectul.

- Dacă știți pe unde sălășluiesc, plătesc bucuros să aflu și eu. Audubon bătu cu palma punga de la curea. Se auzi zornăit dulce de monede. Mi-ați fi de ajutor în muncă și ați sprijini cauza științei.

-Jumătate acum, interveni Harris cel practic, jumătate la întoarcere, dacă găsim ce căutăm. Poate și un supliment, dacă informația e folositoare.

Bun truc, își zise Audubon. ***Trebuie sâ-l țin minte.*** Localnicii își adunară capetele la un loc. Unul din cei mai în vârstă, cu barba căruntă, vorbi:

- Păi, nu știu nimic sigur - țineți minte - dar acu' niște ani m-am dus la vânătoare și am dat peste un tip din Thetford.

El știa unde era Thetford, dar nu și Audubon. Din câteva întrebări, află că se întindea undeva la nord-est. Bătrânul din Bideford continuă:

- Ne-am pus pe trăncănit și mi-a zis că a văzut gâște sălbatice cu niște ani înainte, în celălalt capăt al orașului. Nu pot spune cu mâna pe inimă că nu mințea - băgați de seamă - dar nu mi s-a părut că vorbește prostii.

Harris îl privi întrebător pe Audubon. Pictorul încuviință din cap. Harris îi dădu bătrânului un vultur de argint.

- Spuneți-mi cum vă cheamă, domnule, îi spuse. Dacă informația e bună și dacă nu trecem pe aici la întoarcere, vom face cumva să vă dăm restul banilor promiși.

- Vă foarte mulțumesc, domnule. Mă cheamă Lehonti Kent.

Ii dictă lui Harris numele pe litere, iar acesta îl notă într-una din agendele sale.

- Ce puteți să-mi spuneți despre Casa Devoțiunii Universale? întrebă Audubon.

Cu asta obținu mai mult decât urmărise. Brusc, toți clienții, chiar și cei mai rezervați, începură să vorbească deodată. Află că biserica propovăduia divinitatea din interiorul fiecărui ființei umane și posibilitatea transcenderii condiției umane, dacă respectai cuvântul celui pe care localnicii îl numeau Părintele, cu literă mare. ***Devoțiunea Universală față de Părinte,*** își spuse Audubon. I se părea cea mai mare și mai neagră erezie, dar locuitorii Bidefordului credeau în ea cu sfințenie.

- E plin de Devotați - evident, tot cu inițială majusculă - în Thetford și alte locuri asemănătoare, explică Lehonti Kent. Era clar că nu știa mai nimic despre satele aflate la distanță mai mare de două zile de al său.

- Ce interesant! remarcă Audubon, folosind un clișeu politicos valabil în orice situație.

Cum localnicii își exprimară cu toții dorința să le țină celor doi o predică, nu reușiră să plece din cârciumă decât după vreo două ore.

- Măi, măi, spuse Harris, când erau deja pe cai, nu-i așa c-a fost ***interesant?*** Dădu cuvântului o încărcătură suficient de sarcastică, încât să pălească de invidie și cea mai ascuțită limbă.

Lui Audubon i se învârtea capul. Părintele inventase o perioadă preistorică pentru Atlantida și Terranova, care nu semăna deloc cu cele cunoscute de el. Se întrebă dacă o s-o țină minte ca s-o scrie în jurnal. Devotații i se păreau la fel de superstițioși ca triburile roșii din Terranova, deși ar fi trebuit să fie mai înțelepți decât indienii, onești în ignoranța lor.

- Totuși, dacă Lehonti Kent - ce nume e și ăsta! - ne-a dat un indiciu util, nu mă supăr c-am pierdut timpul... prea mult.

Thetford se dovedi a fi un sat mai mare decât Bideford. Și el se lăuda cu o Casă a Devoțiunii Universale, dar și cu o biserică metodistă. Pe Casă scria, cu litere chinuite: **PĂRINTELE PREDICĂ DUMINICA!!** Cele două semne de exclamare l-ar fi ţinut pe Audubon la distanţă chiar dacă n-ar fi trecut niciodată prin Bideford.

Dar tot se interesă de gâștele sălbatice. Nimeni nu-i spuse c-a văzut vreuna. Doar doi bărbaţi declarară că niște localnici văzuseră câteva cu multă vreme în urmă. Harris scoase la iveală alte monede din argint, dar nici ele nu stimulară memoria sau imaginația sătenilor.

- Ei, bine, de ajuns, tot am fi ajuns aici, spuse Audubon, în drum spre nord-est. Munții Green Ridge se înălțau mai tare spre cer, dominând orizontul la răsărit. Privind în faţă cu ocheanul, Audubon zări nenumărate văi întunecoase, pe jumătate ascunse de pinii și palmierii care dădeau numele munților. Orice vietate putea trăi în ele, nu? Trebuia să creadă.

- Acum putem spera mai mult, adăugă el, și pentru sine, și pentru Harris.

- Speranţa e un lucru bun, replică prietenul său. Dar gâștele sălbatice ar fi unul și mai bun.

Nici nu-și termină bine vorbele, că ferigile și palmierii de la marginea drumului începură să fremete... și un cerb, săltând, la tăie calea. Audubon vru să ridice pușca, dar se opri. In primul rând, animalul dispăruse. In al doilea, arma era încărcată cu alice pentru păsări, care n-ar fi făcut decât să-l înțepe.

- ***Sic transit gloria anseris,*** comentă Harris.

-***Anseris?*** întrebă Audubon mirat. Dar ridică mâna înainte ca prietenul lui să vorbească. Da, ***anser*** e un substantiv de declinarea a treia, nu?

Treptat, drumul urca pe munte. Palmierii erau tot mai rari, înlocuiţi de varietăţi de pin şi molid şi sequoia. Ferigile de sub arbuşti arătau şi ele diferit. Florile exotice aveau mai puţine culori, după cum tot mai puţine erau aşezările. Nici aerul nu mai era la fel: ceţos, umed, plin de mirosuri stranii, înţepătoare, nemaiîntâlnite în alte colţuri de lume, de parcă vremuri apuse adiau prin preajma celor doi călători.

- Dar chiar aşa este, rosti Audubon cu glas tare, când îl străbătu gândul trecutului. Acesta e aerul Atlantidei de demult, dinainte ca pescarii să-i desluşească vag coasta la orizont, ieşind din apă.

- Aproape. Faptul că era aici cu Audubon, călare pe cai, demonstra că avea dreptate. Ca să fie şi mai convingător, arătă cu degetul spre drumul pe care mergeau. Pământul era umed, noroios pe alocuri, căci plouase cu o zi înainte. Se vedeau clar urmele lăsate de o vulpe.

- Câte păsări a mâncat animalul ăsta? Câte cuiburi de pământ a devastat? se întrebă Audubon.

Multe păsări din Atlantida îşi făceau cuibul pe pământ, mult mai multe decât în Europa sau Terranova. In afară de două-trei specii de şerpi şi şopârle mari, nu existau animale de pradă terestre - sau nu existaseră, înainte de a fi aduse de om. Audubon mai făcu o însemnare în jurnal. Până acum, nu se gândise la efectul prezenţei prădătoarelor asupra obiceiului păsărilor de a-şi face cuib.

Până şi aici, în inima puţin populată a Atlantidei, se pierduse foarte mult. Dar tot mai rămăsese ceva. Păsările umpleau aerul cu ciripitul lor, mai ales după răsăritul soarelui, când Audubon şi Harris porneau la drum. In Atlantida trăiau diverse specii de forfecuţe-galbene şi botgroşi: păsări cu cioc anume crescut ca să scoată cu el seminţe din conuri şi să le arunce

după aceea. La fel ca nenumăratele păsări de pe insulă, erau înrudite cu cele din Terranova, dar nu identice cu ele.

Audubon împușcă un mascul de botgros cu penaj desăvârșit. In mâna lui, pasărea, cu spatele de culoarea mărului verde, cu burta brun-deschis și o dungă galbenă la ochi, era împopoțonată ca un curtean francez din secolul al XVII-lea. Cu toate astea, pe creanga unui sequoia, ascunsă de frunzișul verde și scoarța ruginiu-închis, nu fusese ușor de văzut. Dacă n-ar fi cântat așa de insistent, ar fi trecut, pur și simplu, pe lângă ea.

La amurg, Harris împușcă un sturz. Nu era pentru cercetare, deși Audubon îi păstră pielea. Pasărea cu cioc lung, care nu știa să zboare, avea suficientă carne pentru amândoi. Aroma ei îi aminti de becaține și sitari; nu era de mirare, căci amândouă se dădeau în vânt după râme.

- Mă-ntreb cât o să reziste păsările astea, spuse Harris, ronțăind o pulpă.

- Mai mult decât gâștele sălbatice, oricum, pentru că nu bat la ochi așa de tare, rosti Audubon, iar prietenul său îl aprobă cu o înclinare a capului. Dar ai dreptate, continuă pictorul, sunt în pericol. Și ele își fac cuib pe pământ, cum să se ferească de vulpile și câinii care le vânează după miros?

In depărtare, la distanță de lumina focului de tabără, o vulpe schelălăia.

- Iată un zgomot pe care nu l-ai fi auzit înainte de a aduce englezii vulpile aici.

- Dacă n-ar fi ele, ar fi câinii, spuse Audubon cu regret, iar Harris mișcă iar din cap aprobator. Atlantida era un tărâm vulnerabil în fața omului și a creaturilor sale, ce mai încoace și încolo.

- Păcat. Mare păcat, murmură Audubon, iar prietenul său, pentru a treia oară, dădu din cap aprobator.

Strigătul ascuțit sfâșie aerul dimineții. Calul lui Audubon pufni și se cabra. Îl domoli cu mângâieri și vorbe și-i dezmierdă coapsele.

- Dumnezeule, întrebă Harris, ce-a fost asta?

înainte de a-i răspunde, pictorul trase cu urechea în liniștea absolută care se lăsase. Cu o clipă înainte, păsările ciripeau de mama focului. Așa cum răgetul leului amuțea câmpiile africane, țipătul înghețase pădurile din Atlantida.

Se auzi din nou, sălbatic și fioros. Pe Audubon îl trecură fiori de încântare.

- Știu ce e! spuse el agitat, dar în șoaptă. Se uită la armă. ***Trebuie s-o încarc cu muniție mai puternică,*** își spuse.

- Ce? șopti Harris răguşit. Când răcnește leul, e periculos să vorbeşti tare.

- Un vultur cu cap roșu, pe toți sfinții! O ***rara avis.*** Dacă avem noroc, e semn că gâștele sălbatice nu sunt prea departe.

Poate că pasărea-simbol a Atlantidei vâna doar oi și căprioare, dar Audubon nu văzuse nici una prin preajmă. Dacă era în căutarea prăzii pe care o vânase înainte de sosirea omului... O, dac-ar fi fost așa!

Harris făcu mai mult decât să se uite la armă. Se întinse după ea și începu s-o încarce metodic. După o clipă, se hotărî și Audubon s-o încarce pe-a lui. Vulturii cu cap roșu nu se temeau de om. Obișnuiau să se lase în picaj asupra creaturilor înalte și bipede. Ghearele lor, lungi cât degetul mare al unui om, puteau ucide - și chiar ucideau. Nici ciocurile lor fioroase nu trebuiau uitate. Dimpotrivă.

- Din ce parte s-a auzit țipătul? întrebă Audubon după ce încarcă ambele țevi.

- De-acolo. Harris arătă spre nord. Nu prea departe.

- Nu, deloc. Trebuie să-1 găsim. ***Trebuie,*** Edward!

Se năpusti în tufişuri, încercând să nu facă zgomot. Harris îl urmă în grabă. Ţineau amândoi puştile în poziţie de tragere, gata să ochească şi să pareze loviturile vulturului, în caz că-i ataca.

Ţipă din nou. Audubon îşi îndreptă gândul spre vulturul cu cap roşu cu toată puterea voinţei sale. ***Ţipă din nou. Arată-ne unde eşti.***

Şi vulturul ţipă. Păsările mai mici, care începuseră să cânte din nou, amuţiră ca închise sub o calotă groasă. Audubon deveni conştient de zgomotul paşilor săi. încercă să calce mai uşor, dar în ce măsură reuşi era greu de spus. Urmărind ţipătul, coti puţin spre vest.

• - Acolo! şuieră Harris în spatele lui. Prietenul lui arătă cu degetul şi rămase nemişcat, ca un câine de vânătoare bine dresat.

Ochii lui Audubon se mişcau în toate părţile. Nu vedea vulturul... Nu-1 vedea. Apoi îl zări.

- O! şopti el, mai degrabă un sunet decât un cuvânt.

Pasărea stătea cocoţată aproape de vârful unui ginkgo. Era o femelă mare, măsura peste un metru de la capătul ciocului lung la vârful cozii. Ţinea capul sus, semn că era în alertă şi cu simţurile treze. Avea culoarea roşcată a părului de om sau a cozii de şoim, nu purpuriul de pe gâtul păsării colibri. Pe spate era maro-închis, iar pe burta pufoasă, galben-deschis.

Încet, cu prudenţă, Audubon şi Harris se apropiara de ea. In ciuda precauţiilor, vulturul îi zări. Ţipă din nou, cu aripile întinse. Distanţa dintre extremităţile lor era mică faţă de mărimea trupului, nu mai mult doi metri - dar aripile erau foarte mari. Vulturii cu cap roşu mai mult băteau din aripi decât pluteau, spre deosebire de verişorii lor cu cap alb şi auriu.

Naturaliştii nu căzuseră de acord asupra celei mai apropiate rude a lor.

- Fii atent, şopti Harris, o să zboare.

Şi zbură, la nici o secundă după ce Harris îşi încheie fraza. Audubon şi Harris ridicară puştile şi traseră amândoi în acelaşi timp. Vulturul ţipă ultima oară, de spaimă şi durere. Căzu din cer şi atinse pământul cu un pocnet.

- L-am nimerit! se entuziasma Harris.

- Da!

In sufletul lui Audubon, bucuria se lupta cu durerea. Ce creatură magnifică! Păcat că a trebuit să moară de dragul artei şi al ştiinţei. Câte mai rămăseseră ca să perpetueze specia? Cu una mai puţin, oricâte ar fi fost.

Dar pasărea nu murise încă. Se zbătea în ferigi, ţipând de furie că nu putea zbura. Avea picioare lungi şi puternice - oare putea fugi? Audubon se îndreptă spre ea. ***Să nu cumva sa-mi dispară,*** îşi zise. Acum c-o împuşcaseră, devenise un specimen şi un model de pictat. Altfel ar fi însemnat s-o fi doborât în zadar, iar el nu suporta ideea.

Insă vulturul cu cap roşu nu fugi. Când Audubon se apropie mai mult de el, văzu că unul din gloanţe îi rupsese piciorul. Pasărea ţipă şi lovi cu ciocul fioros spre el; trebui să se dea înapoi repede, ca să nu-i smulgă o bucată din pulpă. Ochii aurii străluceau de ură şi de furie.

Harris avea şi un revolver, pe lângă puşca de vânătoare. Îl scoase şi ochi pasărea.

- Trag, spuse el. Ii pun capăt chinului. Trase percutorul.

- In piept, te rog. Să nu-i stricăm capul.

- Cum spui tu, John. Dacă biata creatură ar sta locului o clipă...

După ce se mai zbătu de câteva ori și-și întinse încă o dată gâtul lung către cei doi bărbați care-l făcuseră, din stăpân al cerului, o victimă, vulturul se opri să-și tragă sufletul. Harris trase. Glonțul ar fi sfărâmat o pasăre cântătoare în bucăți, dar vulturul rămase intact. Scoase un țipăt înfundat și se prăbuși, mort.

- E o creatură splendidă, remarcă Harris pe un ton grav. Nu-i de mirare că locuitorii din Atlantida au desenat-o pe steagul și pe monedele lor.

- Nu-i de mirare deloc, spuse și Audubon.

Așteptă câteva minute, ca nu cumva pasărea, ca șarpele, să atace pentru ultima oară. Nu se aplecă s-o ridice decât după ce o înțepă cu un băț. Ciocul și ghearele piciorului sănătos impuneau respect. Mormăi surprins când se îndreptă de spate, ținând în mâini trupul cald încă.

- Cât cântărește, după părerea ta, Edward?

- Stai să văd.

Harris întinse brațele, iar Audubon îi dădu vulturul cu cap roșu.

- Hm... făcu el, cântărindu-l în palme, cu buzele țuguiate. Să fiu al naibii dacă n-are cel puțin cincisprezece kilograme. N-ai zice că ditamai pasărea e în stare să se ridice de la pământ.

- Dar am văzut-o, cum au văzut-o și mulți alții. Luă vulturul înapoi și-l cântări și el în mâini. Cincisprezece kilograme? Da, se poate. Și eu aș fi zis la fel. Nici vulturul cu cap auriu sau alb nu cântărește mai mult. Cel african ajunge numai la vreo zece.

- Păsările alea nu vânează gâște sălbatice, spuse Harris. Cu stilul lui direct, rezumă problema în câteva cuvinte. Vulturul cu cap roșu ar avea mare nevoie de mușchi.

- Ai mare dreptate. Gâștele sălbatice cele mai mari de pe câmpiile estice sunt cu vreo cincizeci de centimetri mai înalte ca omul și cântăresc... Cât crezi?

- De trei sau patru ori cât un om, poate mai mult. Când te uiți la scheletele lor, îți dai seama imediat că au fost păsări gigantice, cu fundul plin de grăsime.

Audubon n-ar fi zis chiar așa, dar nici că prietenul lui se înșela.

- Iți închipui vulturul cu cap roșu plonjând asupra unei gâște sălbatice? întrebă el, cu glas subțire din cauza emoției. Seamănă cu fulgerul lui Zeus din cer, nu alta.

- Dar îți închipui cum e să te lupți împotriva lui cu flinte, suliițe și arcuri, cum făceau primii coloniști? Nu erau mai grozavi ăia decât mine, ți-o jur! E o minune că a apărut și al doilea val de coloniști.

- Fără îndoială, spuse Audubon, deși îl asculta numai cu o ureche. Se uită la vultur, încercând să se hotărască în ce poziție să-l așeze pentru următorul - și cu siguranță ultimul - volum din ***Păsări și patrupede vivipare din Terranova de Nord și Atlantida.*** Voia să-l așeze în așa fel încât să-i pună în evidență forța și măreția, dar pasărea era, pur și simplu, prea mare chiar și pentru formatul uriaș al operei sale de o viață.

Ce nu poți vindeca... se gândi el și duse pasărea lângă caii care așteptau răbdători. Da, cântărea cu siguranță cincisprezece kilograme; când ajunse lângă animale, fața îi era scăldată în sudoare. Caii ridicară ochii spre el Unul fornăi scurt la mirosul sângelui.

- Stați cuminți, dragii mei, frumoșii mei, îi alintă el cu glas tărăgănat și le dădu câte-un cub de zahăr. Asta îi liniști; caii pot fi mituiți la fel de ușor ca oamenii, dar nu se dau înapoi de la nici o afacere.

Audubon începu aranjeze suportul pentru pozat - deşi îl adusese cu el pe cel mai mare, tot nu-i era de prea mare folos - şi sârmele.

- Cum o să aşezi o gâscă, dacă găsim una? întrebă Harris, privindu-1 cum lucrează.

- ***Când*** găsim una. Audubon nu admitea posibilitatea eşecului nici faţă de prietenul său, nici în sinea lui. Cum? O să fac tot ce pot, bineînţeles, şi sper că mă pot bizui pe ajutorul tău preţios.

- O să fac tot ce-mi ceri, ştii bine. Aş fi venit eu aici cu tine, în inima pustiului, dacă n-ar fi fost aşa?

- Nu, sigur că nu. Audubon îi răspunse cu jumătate de gură.

Ştia ce avea de făcut. Aşeză vulturul cu aripile date înapoi, puţin ridicate, ca pentru a-i încetini zborul, cu ghearele răsfirate şi cu ciocul căscat, ca şi cum pasărea se pregătea să atace pe la spate o gâscă sălbatică uriaşă. Găsi un ciot de cărbune şi începu să schiţeze. Nici nu atinse bine foaia, că simţi imediat măreţia viitoarei sale opere. Uneori, mâna refuza să creeze ceea ce vedea ochiul, gândea creierul sau dorea inima. Audubon dădea întotdeauna ce era mai bun din el, cum îi spusese lui Harris. In unele zile, era mai bun decât cei buni. Astăzi... astăzi era una din acele zile. Parcă ieşise din propriul trup şi se privea lucrând, privea la ***ceva*** ce lucrează prin intermediul lui.

La sfârşit, când termină schiţa, rămase cu cărbunele în mână. Nu voia să-i dea drumul. Şi nici nu-i dădu. Dar nu mai era nimic de retuşat. Dăduse totul din el şi...

- E una din cele mai bune lucrări ale tale, John. Mult mai reuşită decât ciocănitoarea, care şi ea e bine făcută, îl lăudă Harris. N-am vrut să vorbesc în timp ce lucrai, de teamă să nu rup vraja. Pasărea asta, când o s-o pictezi, va trăi pe vecie. Dar în revistă mărimea va fi redusă la jumătate, nu-i aşa?

- Ba da, trebuie, hotărî Audubon.

Când vorbi el, vraja se rupse definitiv. Dar înclină totuși din cap și răspunse ca și cum nu s-ar fi petrecut nimic neobișnuit. Nu putea rămâne în extaz etern. Simpla atingere a păsării era un dar de la Dumnezeu. Alte cuvinte îi ieșiră pe buze:

- Așa e ***bine.*** Dacă e mic, e mic, n-ai ce-i face. Cei ce vor vedea vor înțelege.

- Când o să vadă pasărea așa, sigur o să înțeleagă. Harris nu-și putea lua ochii de la schiță.

Audubon reveni la realitatea crudă. Desenă ginkgo și pini și ferigi ca fundal pentru pictura viitoare. Lucra iscusit, un adevărat profesionist, deși părea lipsit de inspirația care-l înflăcărase cu câteva minute mai devreme.

Odată ce termină toate schițele de care avea nevoie, jupui și disecă vulturul. Când îi deschise stomacul, găsi bucăți de carne pe jumătate digerată, neobișnuit de închise la culoare. Duhoarea puternică îi aminti de...

- Edward! strigă el. A ce-ți miros resturile astea?

Harris se aplecă lângă el și mirosi carnea. Așa cum îi stătea în obicei, îi dădu un răspuns în câteva secunde:

- Plăcintă cu carne și rinichi, pe legea mea!

Răspunsul nu numai că îl caracteriza, dar era și corect, iar Audubon îi dădu dreptate imediat.

- Așa este! exclamă el, deși nu se omora după felul respectiv de mâncare. Bucățile astea de carne seamănă cu rinichiul. Și asta înseamnă...

- Ce? întrebă Harris.

- Din câte am citit eu, rinichii de gâscă sălbatică și grăsimea de deasupra lor erau - sunt - hrana preferată a vulturului cu cap roșu! Dacă burta păsării ăsteia e plină de bucăți de rinichi,

atunci nu departe de noi, chiar foarte aproape, trebuie să se afle - trebuie, spun eu - gâștele sălbatice pe care le-a mâncat.

- Dacă n-a ucis o căprioară sau ceva asemănător.

In clipa aceea, Audubon aproape că-și urî prietenul. Nu pentru că se înșela, ci pentru că era posibil să nu se înșele. Să dărâmi castelul de speculații al lui Audubon cu realitatea crudă era cel mai grav afront pe care i-1 puteai aduce.

- Păi, atunci... rosti pictorul. Apoi se încuraja. Păi... Se adună și redeveni încăpățânat. Nu ne rămâne decât să aflăm, nu?

Peste două zile, timp în care pătrunseseră mai adânc printre colinele de la poalele Munților Green Ridge, nasul lui Audubon îi veni iarăși în ajutor. De data asta identifică fără probleme mirosul adus de vânt.

- Pfui! făcu el, strâmbând din nas. Miroase a hoit.

- Da, spuse Harris, unul mare, după cât de tare pute.

- Mare... Audubon înclină din cap, încercând zadarnic să ascundă fiorul care-1 străbătu la auzul vorbelor lui Harris.

- Da, și ce-i cu asta?

- Nu sunt prea multe animale mari în Atlantida. Poate fi un leș de om, deși sper să mă înșel. Poate fi o căprioară, un cal sau o vacă. Sau poate fi... Edward, poate fi...

- O gâscă sălbatică moartă? Harris rosti cuvintele pe care Audubon, din cauza obstacolelor ridicate în fața speranțelor sale, nu reuși să le articuleze, să le elibereze în natură, de teamă că se vor ofili și se vor stinge.

- Da! exclamă Audubon, mai înflăcărat decât înainte.

- Păi, atunci, mai bine legăm caii și pornim la drum, să vedem ce descoperim. Harris scoase un chicotit. N-am crezut c-o s-ajung să fac pe copoiul la vârsta mea. Asta dovedește că nu știi niciodată ce-o să fie cu tine, nu-i așa?

Priponiră caii de un pin tânăr de la marginea drumului. Audubon nu se temea c-ar putea veni cineva să-i fure, ci pur și simplu nu voia să-i lase să hoinărească liberi. Din câte știa, în afară de el și prietenul lui, nu mai era nimeni pe o rază de câțiva kilometri. Regiunea era puțin populată, poate chiar virgină. Cei doi porniră prin pădure cu armele de vânătoare asupra lor.

Un copoi ar fi fugit direct la hoitul descărnat. Audubon și Harris nu avură norocul ăsta. Dacă ar fi trebuit să se ia după ceea ce vedea și auzea, pictorul și-ar fi găsit ușor prada. Dar, pentru că era nevoit să se ia după miros, descoperi curând că nici el, nici Harris nu erau buni de copoi. Se uitau înainte și înapoi, încercând să stabilească în ce parte era mai puternici duhoarea, din ce direcție anume venea: o treabă greoaie și enervantă.

Deodată, de la marginea unei pășuni, Harris strigă:

- John! Vino repede! L-am găsit!

- ***Mon Dieu!*** Audubon alergă spre el, cu inima bătând să-i spargă pieptul. E o... Edward, e o...

- Uită-te și tu. Harris arătă spre o bucată de carne care zăcea printre ierburi și buruieni.

- ***Mon Dieu,*** exclamă din nou Audubon, de data asta mai calm, și-și făcu cruce. E o gâscă sălbatică moartă. Da. Și dacă am găsit una moartă, trebuie să găsim și surate de-ale ei, vii.

- Logic, remarcă Harris, dacă nu cumva ăsta e ultimul exemplar al rasei.

- Mușcă-ți limba, creatură înfiorătoare ce ești. Soarta nu poate fi atât de crudă cu mine.

Audubon spera, se ruga să aibă dreptate. Se îndreptă spre uriașa pasăre moartă.

Dacă fusese cumva prin preajmă vreun animal care se hrănește cu stârvuri, zgomotul făcut de Harris sau Audubon prin pădure trebuie să-l fi speriat. Deasupra leșului bâzâiau roiuri de muște, iar furnicile și cărăbușii se înfruptau din trofeul urât mirositor. Audubon se întoarse în direcția din care bătea vântul, dar nu-i fu de mare folos.

Nu era un exemplar din acelea gigantice care hoinăriseră pe câmpiile estice înainte ca omul să descopere Atlantida. Era o specie de munte, mai scundă decât Audubon, dar de două ori mai grea decât el. Imensa rană de la spate - mustiind de viermi - arăta cum murise pasărea: în urma unei lovituri primite de la un vultur cu cap roșu, poate cel împușcat de el și Harris, poate altul.

- Poți să faci schițe după hoitul ăsta? întrebă Harris.

Audubon scutură din cap plin amărăciune.

- Din păcate, nu. E prea distrus.

Stomacul lui sensibil se revoltă. Îl apucă amețeala, deși se afla cu picioarele pe teren sigur.

- M-am temut eu c-o să spui așa. Să luăm mostre - oase și pene - ca să avem ce aduce cu noi înapoi, în caz că găsim gâște sălbatice vii?

Ultimul lucru pe care voia să-l facă Audubon era să atingă leșul împuțit al păsării.

- ***O să găsim*** și exemplare vii, spuse el.

Harris tăcu. Rămase pe loc indiferent, lăsându-l pe Audubon să-și asculte propriile vorbe și să-și dea seama că s-ar putea înșela. Pictorul se uită lung la el.

- Dar, în interesul științei, ar trebui să conservăm orice specimen pe care îl avem la îndemână.

Nu fu lucru greu să smulgă penele păsării. Cele negre de pe gât și pata albă de sub bărbie demonstrau că se înrudea cu

gâștele canadiene. Cele de pe corp însă erau lungi și zburlite, mai degrabă un soi de păr decât pene asemănătoare cu ale păsărilor înzestrate cu darul zborului.

In schimb, smulgerea cărnii de pe oase și curățarea lor... Stomacul slab al lui Audubon cedă. Pictorul își lăsă dejunul pe pajiștea verde, senzația de vomă menținându-se multă vreme. In apropiere curgea un râuleț. Probabil că gâscă sălbatică voia să bea apă atunci când o atacase vulturul.

Audubon își clăti gura cu apa rece și curată... în amonte, departe de locul în care Harris curăța femurul drept al păsării de carnea putredă. Osul era mai mare și mai solid decât al lui. Își adună puterile și se întoarse la hoit, să curețe pelvisul. Îl aduse la râu să-l spele. Oare câtă vreme o să-i miroase mâinile a putreziciune? O să-și mai poată îmbrăca hainele? Mai degrabă nu. In timp ce lucra, încerca să nu se uite la ce făcea.

Insă mâinile îi atraseră atenția asupra unei ciudățenii: o gaură în partea stângă a osului, care nu exista și în cea dreaptă. Asta îl făcu să privească. Da, gaura era acolo, ducea la ea un șănțuleț puțin adânc.

- Ia uite peste ce-am dat, îi spuse el lui Harris.

Prietenul lui examina osul, apoi întrebă:

- Cum crezi că s-a făcut gaura asta?

- Oare nu-i de la vulturul cu cap roșu? Ai văzut ce gheare avea. Puteau sfâșia carnea, perforând apoi osul. E limpede că nu-i o rană veche. Uită-te la marginile ei. N-a avut timp să se vindece.

După câteva clipe de gândire, Harris încuviință cu o înclinare a capului.

- Ai dreptate. Trebuie să ai dreptate. Parcă ai fi fost martorul atacului.

- Aş fi vrut eu să fiu! Audubon ridică pelvisul urât mirositor. Trebuie să-l desenez. Sunt prea multe informaţii pentru a fi descrise în cuvinte.

- Nu-l lăsa pe domnul Owen să se aleagă cu laurii.

- O să fac tot ce-mi stă în putere.

Ilustraţia ştiinţifică detaliată va trebui realizată cu pană şi cerneală, nu în cărbune sau acuarele. Şi va trebui să fie foarte precisă. Nu putea desena pelvisul decât scoţând în evidenţă perforaţia şi nici nu-i putea aduce modificări pentru a obţine efecte spectaculoase. Talentul lui rezida în redarea mişcării şi senzaţiilor; de data asta ar fi trebuit să renunţe la ambele. Îşi plimbă limba pe cerul gurii într-un plescăit.

- Un pictor trebuie să se adapteze situaţiei, nu-i aşa?

- Ştiu că eşti capabil s-o faci. Harris avea mai multă încredere în el decât el însuşi.

Mirosul de carne putredă sperie caii mai mult decât cel de sânge de vultur, cu două zile înainte. Animalul care căra uneltele lui Audubon nu-l lăsă să se apropie de el. Nici măcar nu vru să ia bucata de zahăr din mâna lui. Pictorul se consideră norocos că reuşi să-şi ia lucrurile fără să primească lovituri de copită.

Fixă în soare osul iliac al păsării, apoi începu să-l schiţeze cu creionul. Desena şi ştergea, desena şi ştergea. Ii curgea transpiraţia pe faţă, deşi nu era prea cald. Era mult mai dificil - pentru el, în orice caz - decât pictatul. Trecu o eternitate până când desenul de pe hârtie aduse cât de cât cu modelul.

Când, în cele din urmă, se arătă mulţumit, ridică schiţa să i-o arate lui Harris. Descoperi că prietenul său plecase undeva fără ca el să observe. Pictatul nu-i solicită prea multă concentrare. Lăsa loc măiestriei. Era... era o artă, una la care ştia că nu era deosebit de iscusit.

Tocmai înmuia pana în cerneală când auzi bubuitul armei lui Harris. Impușcase cina sau un alt specimen? O ***să aflu eu,*** își spuse Audubon, și începu să transforme nuanțele de gri în alb și negru. Fu nevoit să răsucească pelvisul pentru a compensa deplasarea umbrelor odată cu mișcarea soarelui.

Harris trase a doua oară. Audubon auzi pocnitura, dar n-o înregistra. Mâna nu-i tresări. O trăsătură fină aici,o umbră acolo, ca să reliefeze concavitatea, exact scobitura făcută de gheara vulturului înainte de a străpunge pelvisul acolo unde osul se subția...

- Am făcut rost de cină, spuse Harris. Audubon mișcă din cap, în semn că l-a auzit. Și ți-am adus ceva la care să lucrezi când termini ceea ce faci acum.

Audubon ridică privirea. Harris nu aducea doar un sturz gras, ci și o păsărică cenușie, cu burta albă și căciulită neagră.

- Un pițigoi de Atlantida! exclamă pictorul.

Pasărea se înrudea îndeaproape cu pițigoii din Anglia și Europa și cu cei negri din Terranova. Naturaliștii aveau păreri controversate în legătură cu grupul de care era cel mai apropiată. Insă în clipa aceea Audubon se bucura că va putea schița și picta, că va simți și va face din imprecizie o virtute, nu un defect.

- Da, asta va fi o adevărată schimbare - și o mare ușurare, rosti el

- Cum merge desenul? îl întrebă Harris.

Audubon i-l arătă. Harris își plimbă ochii de la hârtie la pelvis și din nou la hârtie. După o clipă, își ridică în tăcere pălăria de fetru cu boruri largi, un elogiu pe care Audubon îl aprecie mai mult decât ar fi apreciat vorbele.

- Merg și oasele, rosti pictorul, dar vreau să am ocazia să desenez gâște sălbatice vii!

Pe Audubon îl copleșea dorința disperată de a obține ce dorea. începu să creadă că Harris avea dreptate și că ajunsese aici la timp ca să întâlnească ultima gâscă sălbatică din lume, putrezind în iarbă. Era oare soarta chiar atât de crudă cu el?

De câte ori începea să se agite, Harris îi spunea:

- Dar tot am obținut ***ceva.*** Când am plecat, nici măcar nu știam ce-o să găsim.

Vorbele acestea, întru totul adevărate, în loc să-l aline, îi adânceau suferința.

Petrecu două-trei zile cercetând pajiștea pe care prietenul său găsise gâscă moartă, sperând că făcuse parte dintr-un stol sau un cârd sau cum s-o fi numind în engleză grupul de gâște sălbatice. Dar nu se ivi nici o altă pasăre. Nu găsi nici urme proaspete în noroiul de lângă râuleț. Insă, copleșit de amărăciune, ajunse la concluzia că pasărea moartă fusese una solidă.

- Dar dacă a fost ***cu adevărat*** ultimul exemplar din rasa ei? se tot jelea el. Am ratat-o cu câteva zile... De ce n-am împușcat vulturul mai repede? Gâscă sălbatică ar mai fi fost în viață!

Așteptă cuvintele de consolare ale lui Harris. Dar acesta îl luă prin surprindere:

- N-are rost să plângem după ce-a fost. N-avem de unde știi sigur că el a ucis gâscă.

- Nu, recunoscu Audubon, reflectând. Poate c-a fost altă zburătoare ticăloasă.

Se simți profund jignit când Harris râse de el.

Deși era obligat să recunoască în sinea lui că gâștele sălbatice nu aveau de gând să apară pe pajiște, nici prin cap nu-i trecea s-o părăsească. Știa că măcar o singură pasăre vie se plimbase pe ea nu de mult. Despre care alt loc din Atlantida - sau din întreaga lume - ar fi putut spune același lucru?

Se uita întruna peste umăr, chiar și după ce părăsi locul împreună cu Harris.

- Nu-ți face griji, îl încuraja optimistul renăscut în prietenul său. Trebuie să găsim locuri mai bune în față.

- De unde știi?

Răspunsul îl luă din nou prin surprindere:

- Pentru că, din câte îmi dau ea seama, nimeni n-a mai trecut pe aici până acum. Suntem pe o cărare, nu pe un drum. N-am văzut urme de copite, în afară de cele lăsate de caii noștri de vreo două ore încoace.

Audubon clipi. Se uită în jur - cu atenție.

- ***Nom d'un nom!*** murmură el. Așa se pare.

Cărarea era străjuită pe ambele părți de pini, palmieri și ginkgo, cu trunchiurile înghesuite unul într-altul. In aer se simțeau miresme nemaiîntâlnite în alte locuri.

- Parcă suntem în perioada antediluviana sau pe altă lume. Cine crezi că a bătut cărarea asta? întrebă Audubon.

- Să fi fost în altă parte, aș fi zis căprioarele. Poate și aici, dar n-am văzut nici una, nici urme, nici excremente, răspunse Harris. Sturzi? Alte păsări mari și nezburătoare de prin zonă? Gâște sălbatice? Cine știe?

Spusele lui Harris fură de-ajuns ca Audubon să descalece și să cerceteze minuțios cărarea, în speranța ca va găsi urme de gâște. N-avea cum să le scape, datorită mărimii și membranei dintre degete. Dar nu găsi nici una. Zări urme de sturzi, cum sugerase Harris, care îi amintiră de mierla europeană sau priorul din Terranova, numai că erau de trei-patru ori mai mari. Găsi și urme de vulpe ieșind în evidență printre cele ascuțite, ale păsărilor. Creaturile importate ajunseseră până acolo, în inima sălbăticiei din Atlantida.

Bineînțeles, își zise el. ***Harris și cu mine suntem aici, nu? Și, nouă, ca și vulpilor, ne place foarte mult carnea de sturz.***

O pată de un verde aprins de pe trunchiul unui sequoia îi atrase atenția. La început, crezu că e o ciupercă agățată de copac. Pe urmă văzu că se mișcă, dar foarte încet.

- Un limax! exclamă Harris.

Era aproape cât un castravete. Audubon n-ar fi pus gura pentru nimic în lume pe ceva de o culoare atât de aprinsă. Nu era pasăre, nici patruped vivipar, dar se opri să-i facă o schiță. Era o curiozitate, una puțin cunoscută de naturaliști, care nu prea cercetau regiunile muntoase în care trăia. Antenele cu ochi în capăt se unduiau. Limaxul aluneca pe trunchiul de sequoia, lăsând în urmă dâre lipicioase late cât degetul.

- Poate c-o să întâlnim și melci mari, cât pumnul, spuse Harris.

- Mare păcat, că nu avem la noi unt cu usturoi. Audubon nu suporta limacșii, dar se dădea în vânt după ***escargot.*** Harris, născut și crescut în Terranova, trase o strâmbătură. Pictorul râse.

Cei doi călăreau nestingheriți. Cărările pe care mergeau nu erau făcute de om. Se răsuceau întruna la stânga și la dreapta și se dublau la tot pasul. De câte ori ajungeau într-un spațiu deschis, Audubon scruta peticul de iarbă plin de speranță. Dar ce dezamăgit era de fiecare dată!

- Poate a fost ***într-adevăr*** ultima gâscă sălbatică din partea aceasta a Atlantidei, se jelui el într-o seară, când își pregăteau culcușul pentru noapte. Poate c-a fost ultima din Atlantida.

- Poate, repetă Harris.

Audubon se uită lung la el, în timp ce frigea o pulpă de sturz la foc. Harris nu putea decât să-l consoleze:

- Am mers prea mult și am realizat prea multe ca să renunțăm, nu-i așa?

- Da. Sigur că da.

Și sunetele din sălbăticia virgină a Atlantidei, ca miresmele, erau diferite de cele din alte părți. Broaște uriașe orăcăiau cu o octavă mai jos decât broasca-bou din Terranova și cele și mai mici, din Europa. Când Audubon observă cu glas tare acest lucru, Harris replică:

- Nu cred că-ți mai pare rău după untul cu usturoi.

- Ba da, dacă tot ai pomenit de el, spuse calm pictorul. Prietenul său trase o nouă strâmbătură.

Greierii verzi imenși, aproape cât șoarecii, erau mai zgomotoși ca rozătoarele, deși scoteau sunete ciudat de asemănătoare. Dar, la urma urmei, țiuiau ca niște insecte veritabile. Liniștea era mai evidentă când tăceau decât atunci când se porneau să cânte.

Audubon auzi ciripit de păsări pe care nu și-l imaginase vreodată. Era convins că majoritatea cântătoarelor nu fuseseră descrise de savanți. Dac-ar fi putut împușca una ca s-o picteze și să ia cu el o mostră... împușcă totuși doi-trei cintezoi, dar din specii deja cunoscute.

Apoi auzi țipătul de vultur cu cap roșu undeva la nord. Trase de hățuri și arătă în direcția respectivă,

- Mergem acolo, declară el, pe un ton care nu permitea contrazicere.

Harris comentă oricum:

- Sunt mulți kilometri până acolo, John. N-o să-l găsim unde e acum. Până ajungem noi, o să zboare în altă parte.

- Mergem spre nord, repetă Audubon, ca și cum prietenul său n-ar fi scos o vorbă. Vulturul poate zbura, dar nu și gâștele, dacă sunt acolo. N-au cum.

- Dacă. Edward Harris întruchipa toată îndoiala din lume într-un singur cuvânt

- Ai spus-o chiar tu: am mers prea mult și am realizat prea multe ca să renunțăm.

Nu repetase exact spusele lui Harris, dar nu voia să i se atragă atenția. Prietenul său avu bunul-simț să n-o facă.

Drumul spre nord se dovedi la fel de greoi ca spre orice alt punct cardinal. Audubon înjura în engleză, franceză și, uneori, în spaniolă, când urmele de vânat coteau și nu-1 duceau nicăieri. Țipătul vulturului încetase, deci nu știa cât de mult se apropiaseră de el. ***Poate a ucis din nou. Poate acum se ospă-tează.*** I-ar fi suficientă și o gâscă sălbatică moartă nu de mult.

Ajunseră la un râu. Broaștele orăcăiau nestingherite prin-tre bolovani.

- Putem să-1 trecem? întrebă Audubon.

- Hai să căutăm o porțiune mai puțin adâncă, sugeră Harris cel întotdeauna prevăzător.

Găsiră una la un kilometru și jumătate spre vest și traversă râul fără ca apa să atingă burțile cailor. Harris desfășură harta Atlantidei de Nord.

- Cum crezi că se cheamă râul ăsta? E destul de mare să fie trecut pe hartă.

Își puse ochelarii de citit:

- Asta dacă a fost cercetat, reluă el și arătă cu degetul. S-ar putea să fie un afluent al lui Spey. Noi suntem cam pe-aici.

Eu aș fi zis că se varsă în Liffey. Arătă și Audubon cu degetul pe hartă.

- Mai la nord? Poate.... După cum am rătăcit în ultima vreme, cine ştiu unde naiba am ajuns? Mergem mai departe?

Fără să aştepte un răspuns, îşi îndemnă calul să pornească. Audubon îl îndemnă şi el pe-al lui.

La scurtă vreme după ce se stinseră murmurul apei şi concertul batracian - ce capodoperă ar fi creat Aristofan! - Audubon auzi ceva ce i se păru la început zgomotul unui stol de gâşte în zbor. Traversase un petic de iarbă nu demult. Privi spre nord, sperând să vadă păsări, dar în zadar.

Harris se uita în aceeaşi direcţie, nedumerit.

- Gâşte... sau nu chiar. Muzică pentru trompetă, cântată la trombon.

- Exact! Audubon zâmbi la auzul comparaţiei. Apoi, dintr-odată, străfulgerat de o bănuială, se uită la prietenul său. Edward, nu crezi că...

- Nu ştiu, dar hai mai bine să vedem. Dacă nu-s gâşte sălbatice, ar putea fi gâşte încă nedescrise, ceea ce nu e rău deloc. Le-ai putea zice gâştele lui Audubon.

- Da, confirmă pictorul, care era întotdeauna doritor să descopere noi specii. Aş putea, dar... O să-mi încarc puşca cu alice mari.

Se puse pe treabă.

- Bun plan, spuse Harris, urmându-i exemplul.

Strigaţi, nu vă opriţi. Vă rog, strigaţi, îşi spunea Audubon întruna, în timp ce traversau pădurea în direcţia sunetului. Păsările - indiferent de specie - ţipau întruna, când mai încet, când pe tonuri ascuţite, nervoase, ca şi cum doi masculi se certau pentru o femelă, cum se întâmplă de obicei primăvara.

Când Audubon consideră că erau suficient de aproape, coborî de pe cal şi spuse:

- Mai bine să ne continuăm drumul spre nord pe jos.

Își luă cu el, pe lângă pușcă, hârtie și cărbune, în caz că... Harris descăleca și el. Dacă l-ar fi contrazis, Audubon ar fi fost în stare să-i crape capul cu patul puștii.

După vreo zece minute, Harris arătă cu degetul în față.

- Uite. Ne apropiem de un spațiu deschis.

Audubon înclină afirmativ din cap, neîndrăznind să vorbească. Zări și el razele de soare care dezvăluiau un luminiș. Țipătul păsărilor se auzea foarte tare și de foarte aproape.

- Crezi că e țipătul unei gâște sălbatice? întrebă Harris.

Audubon scutură din umeri și-și văzu de drum.

Ascuns în spatele unui palmier, se uita lung la pajiște... la pajiștea și la gâștele sălbatice care pășteau. Pe urmă le văzu ca prin ceață. Pe obraji i se scurgeau lacrimi de bucurie.

- Fii binecuvântat, Dumnezeule, care m-ai ținut în viață să văd minunăția asta, șopti el, cu ochii țintuiți asupra păsărilor.

Harris stătea în spatele unui molid mic, la câțiva metri de el.

- Ce frumusețe! Nu-i așa că-i o frumusețe? rosti el. Cuvintele nu se deosebeau de ale prietenului său, dar tonul era la fel de respectuos.

Erau în total opt gâște, care smulgeau iarba cu ciocul. Doi masculi, bănui Audubon, și șase femele mai mici. Stăteau într-o poziție mai aplecată decât scheletele din muzeul din Hanovra, ceea ce însemna că erau mai scunde. Probabil că masculii, dacă ridicau capul, erau mai înalți decât un om, dar n-ar fi fost o poziție confortabilă pentru ei.

Amândoi se îndreptau spre aceeași femelă, ridicându-și gâturile tot mai sus și strigând din toate puterile. Fluturau din aripile lor mici și nefolositoare ca să pară mari și fioroși. Iar în vreme ce ei se ciorovăiau, femela se depărta.

Audubon începu să facă schițe. Nu știa pe câte le va transforma în picturi, câte vor deveni gravuri sau litografii. Nici nu-i păsa. Avea drept modele gâște sălbatice vii și se simțea, dacă nu în paradis, cel puțin în al nouălea cer.

- Din ce specie fac parte? îl întrebă Harris.

Altădată, câmpiile și munții Atlantidei erau pline de zeci de varietăți de gâște sălbatice. Dintre ele, două, așa-zisele gâște sălbatice mari, care trăiau pe câmpiile de la răsărit, dispăruseră primele. Audubon le studiase rămășițele în Hanovra și în alte locuri ca să se pregătească pentru clipa de față. Acum se afla în fața lor, dar tot nu era sigur...

- Cred... Cred că sunt din specia gâștelor sălbatice agile, rosti el cu glas scăzut. Cu ele seamănă cel mai mult.

- Păi, atunci înseamnă că asta sunt, spuse Harris. Cine are o altă părere, va trebui să se răzgândească, pentru că tu le ai în față.

- Vreau să am dreptate. Insă Audubon nu putea nega faptul că prietenul său avea dreptate. Mare păcat că trebuie să iau un specimen, dar...

- O să avem ce mânca o vreme. Perspectiva nu-1 deranja pe Harris. Lumea ***zice*** că sunt foarte gustoase.

- Adevărat.

Când Audubon termină toate schițele pe care le voia, înfățișând gâștele sălbatice la păscut și masculii lor furioși, ieși de după palmier. Păsările îl priviră oarecum mirate, apoi se depărtară. Era o ciudățenie pentru ele, dar nu-1 considerau neapărat periculos. Animalele din Atlantida nu cunoșteau frica de om. Ignoranța le-a costat scump.

Audubon porni după ele, dar ele se depărtară din nou. Harris îl urmă, dar fără să fie de ajutor. Audubon ridică mâna.

- Stai acolo, Edward. Le atrag eu cumva înapoi.

Puse arma jos, se lăsă pe spate în iarba cu mireasmă dulceagă, ridică șoldurile și-și aruncă pe rând picioarele în aer, mișcându-le tot mai repede. Cu trucul ăsta trezise curiozitatea antilopelor din preria Terranovei. Dacă păcălise antilopele precaute, de ce n-ar păcăli și gâștele sălbatice?

- Vin? întrebă el.

- Bineînțeles. Harris chicoti. Arăți ca un tâmpit, știi?

- Și ce dacă? Audubon dădea din picioare nestingherit. Le auzea cum se apropie, le auzea strigătul și lipăitul picioarelor mari, cu patru degete, în iarbă.

Când se ridică, masculul mai mare era doar la câțiva metri de el. Pasărea țipă; n-o interesau creaturile bipede mai înalte decât ea.

- O să-l împuști? întrebă Harris.

- Da. Pregătește-ți pușca, dacă eu nu reușesc să-l dobor.

Alicele trase orizontal doborau de obicei ținta. Uneori însă creaturile sălbatice se țineau cu dinții de viață.

Audubon ridică arma. Nu, gâsca sălbatică agilă habar n-avea ce era. Nu era o atitudine sportivă, dar arta și știința primau. Apăsă pe trăgaci. Arma îi ricoșa dureros în umăr. Masculul scoase un ultim țipăt de uimire și căzu. Celelalte păsări o luară la fugă mai repede decât un om, la fel de iuți ca un cal, într-un cor de gâgâieli.

Harris veni lângă Audubon.

- A căzut. Și n-o să se mai ridice.

- Nu. Audubon nu era mândru de fapta lui. Celălalt mascul poate să ia acum toate femelele pentru el.

- Ar trebui să-ți mulțumească, nu crezi? Harris îi aruncă o privire lacomă și-i trase un cot în coaste.

- Să se bucure de ele cât mai poate. Audubon păstră tonul sobru. Mai devreme sau mai târziu - probabil mai devreme - o să vină altcineva și-o să-l împuște și pe el, și pe conițele lui.

Intre timp, păsările se depărtaseră la vreo sută de metri. Când nu se mai auziră bubuituri, se liniștiră și începură să pască din nou. Peste câteva minute, un șoim pluti deasupra lor - nu un vultur cu cap roșu, ci o pasăre prea mică să le facă rău. Totuși, umbra lui crea panică mai mare printre ele decât bubuitura puștii. Se năpustiră la adăpostul copacilor, țipând mai tare decât la pocnetul armei lui Audubon.

- Îmi aduci, te rog, sârmele? îl rugă pictorul pe Edward. Nu am un suport suficient de mare pentru o pasăre ca asta, dar pot s-o leg așa încât să pară vie.

- Vin într-o clipită, spuse Harris.

Se întoarse ceva mai târziu decât promisese, dar numai pentru că, în loc să care el povara, trăgea după el caii. Ii aduse lui Audubon nu doar sârmele, ci și acuarelele și alcoolul în care să conserve bucăți din gâscă sălbatică agilă. Ce-ar fi ca el și Harris să facă exact ce i-au spus vameșului că nu vor face, adică să bea din alcool, în loc să-l folosească pe post de agent de conservare? Păi, cum altfel să sărbătorească?

Audubon se puse curând pe treabă.

- S-ar putea să fie ultimul meu tablou, îi spuse el lui Harris. In cazul ăsta, vreau să fie cel mai bun.

- Nu fi copil. O să mai pictezi încă vreo douăzeci de ani de-acum înainte, îl contrazise prietenul lui.

- Sper să ai dreptate.

Audubon nu mai continuă discuția. Oricât ar fi sperat, nu credea în speranțele sale, chiar dacă și-o dorea din tot sufletul.

- Iar asta s-ar putea să fie ultima dată când un om de știință vede gâște sălbatice. Îi sunt dator științei să dau ce e mai bun din mine.

Fixă cu sârme gâtul și aripile gâștei în poziția pe care o avusese când își provocase rivalul. Se ajuta de schițele făcute după modelele naturale. Inima îi bătea cu putere în timp ce pregătea pasărea împreună cu Harris. Cu zece sau chiar cu cinci ani înainte, n-ar fi fost o treabă atât de grea. Nu, nu credea că mai are la dispoziție douăzeci de ani, nici pe departe.

Trdiește-ți clipa, atunci, își spuse. ***E tot ce ai.*** Încă vedea bine, iar mâna îl slujea cum se cuvine. Dacă restul trupului său se stingea așa cum se stingea vederii vasul cu aburi care navigase în sus și în jos pe Big Muddy de atâtea ori... nu avea ce face. Iar dacă își vor aminti de el, atunci își vor aminti de ce văzuseră ochii lui și ce făcuse el cu mâinile sale. Restul? Restul îl privea numai pe el.

Dacă oamenii își vor aminti de gâștele sălbatice de acum înainte, o vor face tocmai datorită celor văzute de ochii ***lui*** și făcute de mâinile ***sale.*** Responsabilitatea îl apăsa pe umeri mai tare decât atunci când pictase vulturul cu cap roșu.

Celelalte gâște ieșiră din spatele copacilor și începură să pască din nou. Unele se apropiară de el în timp ce lucra. Când îl văzură în apropierea leșului de mascul scoaseră niște țipete curioase, plângăcioase. Știau că murise unul de-al lor, dar nu înțelegeau de ce stătea Audubon lângă el. Spre deosebire de umbra șoimului, pictorul nu reprezenta un pericol pentru ele.

Când, în cele din urmă, ridică ochii de pe hârtie, soarele se pregătea să apună.

- Cred că e reușită, spuse el. De fundal o să mă ocup mai târziu.

Harris examina gâscă de pe hârtie, cea care vibra de viața pe care Audubon o furase de la modelul său. Puse mâna pe umărul pictorului.

- Felicitări. Pictura asta va ține cât o eternitate.

- E mai mult decât îmi doresc. Mai mult decât își doresc chiar păsările. Audubon se uită la gâscă agilă moartă, acum flască. Acum să trecem la mostrele anatomice, la carnea închisă la culoare. Biata pasăre, până mâine, pe vremea asta, o să fie toată acoperită de muște.

- Dar o să trăiască prin pictura ta.

- Pictura mea o să-i păstreze vie amintirea. E cu totul altceva.

Audubon se gândi încă o dată la cât de puternic, cât de repede îi bătuse inima. Acum se liniștise, dar nu pentru douăzeci de ani. Nu era posibil.

- E cu totul altceva, repetă el, oftând. Dar e tot ce avem. Mare păcat. Își scoase cuțitul de jupuit. Acum să facem și ce-a mai rămas de făcut...